PTUJSKI TEDNIK

Glasilo Socialistične zveze delovnih ljudi za območje bivšega ptujskega okraja

Izdaja »Ptujski tednik«, zavod s samostojnim finansiranjem. Direktor Ivan Kranjčič. Odgovorni urednik: Anton Bauman. Uredništo in uprava: Ptuj, Lackova 8. Telefon 156, čekovni račun pri Komunalni banki Maribor podružnici Ptuj, štev. 604-708-3-206. Rokopisov ne vračamo. Tiska Mariborska tiskarna Maribor. Celotna naročnina za tuzemstvo 750 din, za inozemstvo 1250 din

Štev. 8 | Cena 15 din | PTUJ, 26. februarja 1960 | Letnik XIII

Občinska konferenca SZDL v Ormožu

Gospodarska vprašanja v ospredju

Občinske konference SZDL v Ormožu se je v soboto, dne 20. februarja tega leta, udeležilo poleg 102 delegatov tudi nekaj uglednih gostov: zvezni ljudski poslanec tov. dr. Jože Potrč, republiški ljudski poslanec in član IS LRS tov. Miško Goršič, član IS LRS tov. Polak in predsednik Okrajnega odbora SZDL za okraj Maribor tov. Miloš Ledinek.

Poročilo predsednika občinskega odbora SZDL občine Ormož Matije Pajnkiharja je obsegalo splošno politični pregled po svetu in v državi in podrobno analizo gospodarskih in političnih vprašanj na področju občine Ormož.

Glede na dejstvo, da je občina izrazito kmetijskega značaja — kmetijstvo ustvarja 86,5 odst. narodnega dohodka — je večji del predsednikovega poročila bilo posvečenega aktualnim vprašanjem te gospodarske panoge. Tako je predsednik navedel, da obsega občina 21.200 ha in ima 19.600 prebivalcev ali 92 na kvadratni kilometer. S kmetijstvom se bavi 73 odst. prebivalcev in pride na enega prebivalca 0,40 ha orne zemlje. To stanje povzroča precejšnje presežke delovne sile, ki zaradi nerazvite industrijske dejavnosti ne najdejo ustrezne zaposlitve. Nekoliko se bo stanje v tem pogledu omililo z gradnjo tovarne sladkorja in velike vinske kleti, pri čemer bo investirano skupno okrog 5 milijard dinarjev.

Kmetijstvo ima sicer vse pogoje za uspešen razvoj, kolikor ne bi upoštevali pomanjkanja skladišč, sicer pa je zelo razbito: malih posestev do 2 ha je 28,3 odst. in posestev od 2 do 5 ha je 29 odst. Povprečno kmetijsko gospodarstvo na občinskem področju poseduje 4,7 ha. V zadnjem času se opaža hitro spreminjanje posestne strukture v korist družbenega sektorja. Celoten privatni sektor 3680 gospodarstev — poseduje 17.350 ha.

Glede na takšno strukturo gospodarstev predsednik v poročilu meni, da pot k večji kmetijski proizvodnji lahko utre edino kmetijska zadruga kot organizator sodobne kmetijske proizvodnje, ona je samo lahko tisti faktor, ki bo sposoben spreminjati obstoječe odnose in ustvariti nove — socialistične.

Da bi kmetijske zadruge postale takšen faktor, ki bi bil kos omenjenim nalogam, so se občinski odbor SZDL, komite ZKJ in občinski ljudski odbor odločili za reorganizacijo kmetijskih zadrug. Ta je bila že izvedena in so sedaj ostale le še tri: Središče, Ormož in Tomaž. Te zadruge so po mnenju predsednika občinskega odbora SZDL v vseh pogledih sposobne za naloge, ki so pred njimi v zvezi z modernizacijo našega kmetijstva. Vse tri zadruge že imajo 21 traktorjev, 3 kombajne in drugo potrebno mehanizacijo, ki pa jo še nadalje nabavljajo.

V kmetijstvu na občinskem področju je še mnogo rezerv, ker so hektarski donosi še vedno nizki v primeri s tem, kar je v kmetijstvu možno doseči. Sedaj je na 11.600 hektarov krmnih površin 9.900 glav živine, če bi samo v tem pogledu dosegli vsekakor možno povprečje treh glav na krmni hektar, bi lahko redili vsaj še dvakrat toliko živine in že iz tega je razvidno, kolikšne so te neizrabljene rezerve v kmetijstvu. Pri površnem računu se izkaže, da bi bilo mogoče dvigniti bruto produkt v kmetijstvu od sedanjih 2 milijard vsaj na tri in pol milijarde dinarjev. Največ dohodka daje vsekakor živinoreja, sledi vino, jajca in krompir. Metiljavost povzroča letno okrog 150 milijonov dinarjev škode živinoreji. Vso skrb je vredno posvetiti perutninarstvu, ki daje že sedaj okrog 110 milijonov dinarjev dohodka. Vinogradništvo je v zastoju, ker se zelo malo obnavlja, sadjarstvo pa hitro propada. Potrebni so ustrezni ukrepi.

Edino kmetijsko posestvo na občinskem področju obsega 2060 hektarov. S tem v zvezi se postavlja vprašanje, kje je še približno 1725 ha zemlje, kolikor je je pripisane SLP, pa ni vključena v KG. Posestvo je dobro zastavilo delo, vendar bo na njem potrebno zaostriti vprašanje proizvodnih stroškov. Ti so odločno previsoki.

Industrija je na občinskem področju zastopana le z dvema podjetjema. Opekarna v Ormožu bi morala biti rekonstruirana, prav tako Oljarna v Središču. Trgovina po mnenju predsednika občinskega odbora uspešno rešuje svoje naloge, le da se v centru občine pogreša specializacija trgovin. Gostinstvo je slabotno in potrebno pomoči. Obrtništvo vedno hitreje propada, v zvezi s tem pa se postavljajo naloge vzpostavljanja mreže obrtništva družbenega sektorja, kar je posebne važnosti glede uslužnostne obrti, ker je to vprašanje vprašanje standarda.

Predsednik je nato govoril o organizaciji in delu občinskega ljudskega odbora, o uvajanju novih oblik dela v šolstvu (šolska reforma), o vprašanjih ljudskoprosvetnega dela, o knjižnicah, delavski univerzi in zdravstvenem zavarovanju.

Poročilu predsednika občinskega odbora je sledilo organizacijsko poročilo, ki ga je dal tov. Ivo Rajh, nato še poročilo blagajnika in revizijske komisije.

RAZPRAVA

Podobno kot politično poročilo, je tudi razprava v glavnem obravnavala gospodarska vprašanja. Prvi diskutant Drago Zabavnik je obravnaval vprašanja kooperacijske kmetijske proizvodnje ter poudaril, da se je zahvaljujoč tej, v kmetijstvu na občinskem področju le nekaj premaknilo. Večji hektarski donosi, takšni, kot si jih še pred kratkim mnogi kmetijski proizvajalci niso mogli predstavljati, so bili marsikje doseženi tudi na področju občine Ormož. Vsekakor pa v vseh kmetijskih zadrugah ni bilo pogojev za takšno kooperacijo, ki bi lahko bila za zgled za bodoče sodelovanje kmetov s svojimi kmetijskimi zadrugami. V največ primerih je šlo za boj za čim večje površine, ki bi naj bile zajete v kooperacijsko proizvodnjo, veliko manj pa za kvaliteto v kooperaciji. Tako je prišlo sicer do večjih pridelkov, niso pa bili višji pridelki v skladu tudi z višjimi proizvodnimi stroški. Tako v bodoče naj kmetijske zadruge sklepajo kooperacijske pogodbe, vendar ne za vsako ceno; kooperacija mora biti koristna za oba partnerja, pridelek pa mora biti po kilogramu cenejši, kakor je v individualni kmetijski proizvodnji.

Naslednji diskutant Alojz Holc se je tudi dotaknil kmetijskih vprašanj ter govoril o pogojih, v katerih gre za organizacijo kmetijske proizvodnje. Rekel je, da je naloga SZDL, stalno prepričevati kmetijske proizvajalce za nove načine kmetovanja, da bi se dvignila kmetijska proizvodnja.

Ratek Matija, direktor KG, je govoril o obnovi vinogradov in sadovnjakov, ki nikakor ne napreduje v zadovoljivi meri precej zaradi nedokončane arondacije. Poljedelska proizvodnja na kmetijstvem posestvu je draga, ker je bilo prejšnja leta premalo investirano za izboljšanje tal, posestvo ima še vedno premalo živine in zaradi tega premalo hlevskega gnoja, razdrobljenost zemljišč je občutna. Razen tega ne gre jemati lanskih uspehov za merilo, ker so bile lanske vremenske prilike izredno neugodne.

Srečko Vitori iz Središča se je zavzel za rekonstrukcijo ceste Ormož-Središče ter za to, da dobi Središče čim preje zopet zdravnika, nato pa je govoril o pogojih, ki morajo biti ustvarjeni v šolstvu, da bi lahko izvedli šolsko reformo. Podobno se je zavzel za to, da bi šolstvo dobilo nujno potrebna sredstva, tudi delegat iz Velike Nedelje, tov. Resnik, ki je obširno obravnaval težave ob vzdrževanju šol na področju občine.

Ludvik Čuček je opozoril delegate na velike naloge, ki jih postavlja pred gospodarstvo občine letošnji družbeni plan, da bi to ustvarilo toliko sredstev, da bi lahko ustregli najnujnejšim potrebam. Gre za razvoj gospodarske dejavnosti vseh sektorjev, ki imajo skupno nalogo — več proizvajati. V kmetijstvu imamo velike rezerve in družbeni plan, ki je realno napet, nudi možnosti za izvršitev.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Vloga SZDL na vasi

in preobrazba kmetijstva

Perspektivni plan razvoja kmetijstva predvideva znatno povečanje proizvodnje. Povečati jo moramo tudi zato, da bi tudi kmetijstvo prispevalo k reševanju splošnih gospodarskih vprašanj, izboljšanju plačilne bilance in dvigu življenjske ravni državljanov.

✱ K razvoju vasi mora brez pogojev prispevati tudi naša najbolj množična organizacija Socialistična zveza delovnega ljudstva. Doseženi uspehi kot tudi problemi govore o vse večji vlogi in rasti socialističnih sil na podeželju. Analiza in ugotovitve na terenu (občni zbori SZDL) pa kažejo, da nismo dosegli povsod enakih uspehov. Tako imamo v občini šibke zadruge, premalo dejavne kulturne prosvetne organizacije itd. Nedvomno drži, da je temu krivo tudi slabo delo Socialistične zveze na podeželju. So primeri, ko organizacija sploh ne pozna dela družbenih posestev in kmetijske zadruge. Tudi je znano, da so obravnavali vaška vprašanja pretežno le v okviru zadružnih vodstev in zadružnih organizacij. V glavnem so jih obravnavali le s strokovnotehnične plati. Ponekod so težili k vzporednemu razvijanju nekaterih zadružnih dejavnosti. Nekatera posamezna zadružna vodstva še mislijo, da je usmerjanje zadružništva izključno njihova stvar. Tako gledanje je povsem zgrešeno in ne vodi k zavestni akciji, brez katere ni socialistične graditve vasi.

✱ **Socialistična zveza na podeželju ima važno torišče dela, tako na družbenih posestvih kot tudi na kmetijskih zadrugah. Družbena posestva se bore z raznimi težavami. Posestvom naše občine primanjkuje ustrezno osebje. Na teh družbenih gospodarstvih so zaposleni le 4 agronomi, čeprav zavzemajo posestva okrog 2500 ha kmetijskih površin. Nekoliko boljše je stanje s kmetijskimi tehniki na družbenih posestvih (14). Zemljiško stanje je na posestvih še neurejeno, posebno zaradi tega, ker so prejela veliko razdrobljenih zemljišč po izvedbi zemljiškega maksimuma. To urejanje sicer teče in proizvodnja napreduje.**

Lahko rečemo, da so dosegla družbena posestva lansko leto viden napredek. Dosegla so že nad 40 odst. višje pridelke in 80 odst. višjo povprečno molznost kot zasebna gospodarstva. Celotna proizvodnja se je znatno povečala, znižali so se materialni stroški, povečala se je produktivnost itd. Čisti dohodek se je zaradi povečanja proizvodnje, znižanja proizvodnih stroškov in dviga produktivnosti, znatno povečal. Skratka naša družbena posestva se utrjujejo in kažejo prednost velikih socialističnih obratov. Z izpolnitvijo perspektivnega plana pa se bodo še bolj uredila in utrdila.

✱ **Veliko bolj pereč problem so kmetijske zadruge. Spričo nalog, ki jih imajo kmetijske zadruge, je predvsem pereče vprašanje kadra. Niti v eni zadrugi v občini ni agronoma, medtem ko so bili pri dosedanjem številu zadrug zaposleni v zadrugah le 4 tehniki. Z novo uredbo je upravljanje v kmetijski zadrugi prilagojeno načelom delavskega samoupravljanja, kar omogoča boljše delo zadrug. Razumljivo je, da je naloga političnih vodstev na podeželju, da vložijo vse sile za razvoj socialističnih edinic na vasi.**

✱ **Cilj političnih organizacij mora biti utrditev socialističnega sektorja kmetijstva z razvijanjem socialistične kooperacije, s smotrnim izkoriščanjem zemljišč in z rentabilnim vlaganjem predvidenih sredstev. S tehnično obnovo vasi mora teči paralelno tudi socialistična obnova, pa tudi vsklajevanje družbenih in zasebnih koristi kmečkih proizvajalcev.**

✱ Socialistična zveza na vasi ima torej velike naloge. Pred nedavnim izpopolnjeni odbori SZDL na vasi bodo morali posvetiti vso pažnjo preobrazbi vasi in se podati z vsemi našimi socialističnimi delavci na pot napredka. Le tako bodo sledila epim besedam tudi prepričljiva dejanja.

Inž. Zorec Egon

Naš KOMENTAR

Državniki, ki so pred drugo svetovno vojno potovali po svetu, so bili zelo zadovoljni, če so pridobili za svoje načrte in za sodelovanje eno, ali največ dve deželi, sedaj pa se je diplomacija spremenila v diplomacijo kontinentov. Hruščev je pravkar na obisku v Indoneziji, pred tem pa je obiskal Indijo in Burmo, torej deluje v Aziji. Eisenhower se je polotil drugega, prav tako zaostalega kontinenta, Južne Amerike. Prav v Ikovem potovanju gre za to, ali bodo ZDA pridobile ves kontinent, ali pa bodo doživele podobno nevšečnost kot podpredsednik Nixon.

Predsednik Združenih držav Amerike se zaveda, da mora še pred iztekom svojega mandata aprila leta 1961 pripraviti za bodočega predsednika osnovne smernice zunanje politike. V sedanjem času je »razpihovalna politika hladne vojne« doživela fiasko, zato pa je potrebno urediti položaj na tistih kontinentih, kjer se ljudstva osvobajajo starih kolonialističnih in odvisnih vezi. To pa so Azija, Afrika in Južna Amerika. Zadnja je za Ameriko tembolj zanimiva, ker je s severnim kontinentom tesno povezana in tvori zaključeno geografsko celoto.

Zato Američanom nikakor ne gre v račun, da bi se na ta južni kontinent prenesle revolucionarne ideje o socialistični družbeni ureditvi, niti o povezovanju teh dežel z ostalimi neodvisnimi in izvenblokovskimi državami v Aziji in Afriki. Američani tudi ne trpijo na južnoameriškem tržišču svojega gospodarskega tekmeca Sovjetsko zvezo. Kuba in Brazilija sta dve tipični državi, ki sta navezali v zadnjem času precejšnje trgovinske stike s sovjeti. Preko Mikojana so Kubanci rešili problem sladkorja, ki ga Američani nočejo več kupovati, da bi omajali Castrov režim. Brazilci pa so preko vzhodnoevropskih držav prišli do kreditov za svojo industrijsko izgradnjo.

Eisenhower naj bi sedaj obljubil južnoameriškim državam ameriško pomoč in sicer v solidnejših oblikah kot doslej. Brazilija, Argentina, Urugvaj in Čile pa naj bi pritisnile na ostale države, da bi izdelali novo »Monrojevo doktrino« o boju Američanov proti komunizmu, da bi Amerika še naprej bila namenjena samo Američanom. Močno govorijo o tem, da bi spremenili Ustanovno listino organizacije ameriških držav, tako da bi ZDA lahko intervenirale v katerikoli drugi latinskoameriški državi, če bi se tam pojavil režim, ki bi hotel spremeniti sedanji socialni red, to je, če bi zagovarjal komunizem kot sodobno in edino pravično družbeno ureditev. Politikom in gospodarstvenikom v Washingtonu je Kuba trn v peti, kajti iz agrarne reforme, nacionalizacije in omejevanja tujega kapitala, se lahko izcimijo še druge reforme, ki bi se razlezle po vsej Latinski Ameriki.

Američanom bi bilo zelo neprijetno, če bi se napredne ideje razširile v njihovi neposredni bližini, medtem ko se borijo proti komunizmu v Aziji in Evropi. Težko je povedati, kaj bo Eisenhower dosegel. Značilno je, da si je izbral za obiske tiste države, v katerih imajo pravkar težave. V Braziliji je prišlo pred kratkim do oficirskega upora, dežela pa je pred volitvami. Razne obljube bi prišle severnoameriško mislečim ljudem v predvolilni kampanji zelo prav. Z obiskom naj bi izrabili trenutek in posredno odtegnili Brazilijo iz vrtinčastih dogodkov v Karibskem morju. V Argentini položaj tudi ni tako rožnat in zato je Eisenhowerjevo ime poskus za miniranje tamkajšnjih levičarskih teženj.

Tokrat Eisenhowerjevo potovanje bo imelo za bodočo svetovno politiko precejšen pomen, kajti od njega bo odvisno, ali se bodo južnoameriške države navezale na izvenblokovske države, ali pa bodo pristale na dosedanjo odvisnost v spremenjenih oblikah.

10 let delavskega samoupravljanja

V zvezi s praznovanjem 10. obletnice delavskega samoupravljanja v Jugoslaviji, je Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije pozval organizacije sindikatov, Zveze komunistov, Socialistične zveze in organe upravljanja, da v skupnem sodelovanju takoj začno s temeljitimi pripravami proslav 10. obletnice delavskega upravljanja v delovnih kolektivih.

Letos, 27. junija 1960, bo minilo deset let od dne, ko je Zvezna ljudska skupščina sprejela Zakon o upravljanju v gospodarskih organizacijah. Delavsko upravljanje, kot ena velikih pridobitev socialistične revolucije, je igralo svojo važno vlogo v izgradnji socialistične demokracije in socialističnih odnosov ob nadaljnjem razvijanju proizvodnih sil naše države.

Proslave desete obletnice delavskega upravljanja, bodo potekale v znaku pregleda desetletnih uspehov napredka naše države in pregleda uspehov v podjetjih, nerešenih problemih, pomanjkljivosti in slabosti, ki ovirajo doseganje še večjih uspehov. Vsekakor ob tej priliki pride predvsem do izraza nadaljnji razvoj in izpopolnjevanje samoupravljanja, kar mora biti v centru pozornosti.

Sindikalne organizacije in organi upravljanja naj bodo organizatorji proslave

Centralni svet zveze sindikatov Jugoslavije meni, naj bi sindikalne organizacije in organi upravljanja prevzeli organiziranje proslav uvajanja delavskega upravljanja v Jugoslaviji. Naloga Občinskega sindikalnega sveta je torej, da s pomočjo Okrajnega sindikalnega sveta in v tesnem sodelovanju z Občinskim komitejem ZK, Občinskim odborom SZDL in ostalimi družbenimi organizacijami pomagajo in koordinirajo delo pri izdelovanju programa proslav v podjetjih. V pripravah je potrebno zajeti vse mladinske in fizkulturne organizacije, delavska prosvetna društva, delavske univerze itd. Na bližnji skupni seji predsedstva vseh političnih organizacij in društev, bi naj določili Centralni odbor za proslavo desete obletnice delavskega upravljanja v občini.

Praznovanje 1. maja naj bi bilo v smislu 10. obletnice delavskega upravljanja

Proslava 1. maja 1960 naj bi bila pod geslom: Deset let delavskega upravljanja. Na vseh prireditvah, svečanostih, sestankih, mitingih in v prvomajskih parolah bo potrebno posebej poudariti pomen delavskega upravljanja ter prikazati rezultate, uspehe in probleme v preteklem desetletju. Ob tej priliki bo treba pokazati na potrebo vlaganja nadaljnjih naporov pri razvijanju sistema delavskega upravljanja, stimulativnega nagrajevanja delavcev, boljše organizacije proizvodnje in produktivnosti dela, povečati boj proti vsem birokratskim in antisocialističnim pojavom na področju delovnih odnosov, delitvi dohodka, stanovanjskih vprašanjih, zdravstveni zaščiti, socialnem zavarovanju itd.

27. junija 1960 slavnostne seje delavskih svetov

Na dan desete obletnice delavskega upravljanja 27. junija 1960, bi naj bile v vseh delovnih kolektivih slavnostne seje delavskih svetov, katerim bi naj prisostvovali celotni delovni kolektivi. Kjer so zato pogoji naj bi se organiziralo mitinge, na katerih bi naj prisostvovali tudi ostali bližnji prebivalci. Isti dan bi naj bile tudi dobro organizirane kulturno-umetniške in športne prireditve, izleti in ljudsko veselje. Naloga delavskih prosvetnih društev je, da bodo pripravile dobre kulturno-umetniške programe, ki bodo v centru proslav, prav tako pa bi naj te prirejali v delovnih kolektivih.

Priznanja najzaslužnejšim na slavnostnih sejah

V referatih na slavnostnih sejah delavskih svetov je potrebno prikazati dosedanje uspehe desetletnega delavskega upravljanja. Posebno pa je treba izreči priznanje vsem zaslužnim delavcem, racionalizatorjem, novatorjem, delavcem, ki so se posebej izkazali pri delu delavskih svetov, zaslužnim strokovnjakom in organizatorjem proizvodnje.

Lokalni list mora odigrati svojo vlogo

Posebno odgovorno nalogo ima v tem obdobju naš list »Ptujski tednik«, ki bo seznanjal javnost z uspehi delavskega upravljanja v podjetjih v zadnjih desetih letih, pisal o najzaslužnejših delavcih, najboljših delavskih svetih, članih delavskih svetov, novatorjih, racionalizatorjih itd.

Šolska in študentska mladina se naj seznani z delom delavskih svetov

Da se bo tudi šolska in študentska mladina čimbolj seznanila z razvojem in rezultati delavskega upravljanja, bo naloga sindikalnih in političnih delavcev, da bodo na šolah predavali in organizirali razgovore z mladino o delavskem upravljanju in o delu delavskih svetov.

Prav tako bodo organizirani razgovori s pripadniki Jugoslovanske ljudske armade o rezultatih in problemih delavskega upravljanja. Razen tega bodo pripadniki JLA obiskali več delovnih kolektivov, kjer se bodo seznanili z delom naših delavcev in organov upravljanja.

Sindikalne organizacije in povečana aktivnost

Sindikalne organizacije bodo v zvezi s pripravami na proslave 10. obletnice delavskega upravljanja morale še bolj povečati svojo aktivnost na vseh področjih svojega dela, organizacijski utrditvi svoje organizacije, intenzivnem delu pri obvladovanju problemov nagrajevanja po učinku, produktivnosti dela, problemih delovnih odnosov, splošnega in strokovnega, ideološko-političnega in družbeno-ekonomskega izobraževanja naprednih proizvajalcev-upravljavcev.

Potrebno bo podvzeti vrsto ukrepov za ureditev in izpopolnitev metod dela organov upravljanja na zbiranju njihovih notranjih dokumentov, odlokov, pravil, pravilnikov in poslovnikov dela, ki so jih v desetletnem obdobju sprejeli delavski sveti.

Zelo koristno bo tudi v okviru komune organizirati širše razprave in izmenjavo izkušenj o delu delavskih svetov.

Prav bi bilo, če bi sindikalne organizacije o teh vprašanjih spregovorile tudi na svojih letnih občnih zborih in naj bi bila proslava 10. obletnice delavskih svetov ena točka njihovega delovnega programa.

FB

gospodarske VESTI

Hidroelektrarna Hajdoše v gradnji

Obtočni kanal in pregrada že v delu — Po 15. aprilu Drava speljana v novo strugo — Delajo dan in noč — »Biraši« utrjujejo desno obrežje Drave — Elektrarna gotova do 31. dec. 1962. leta

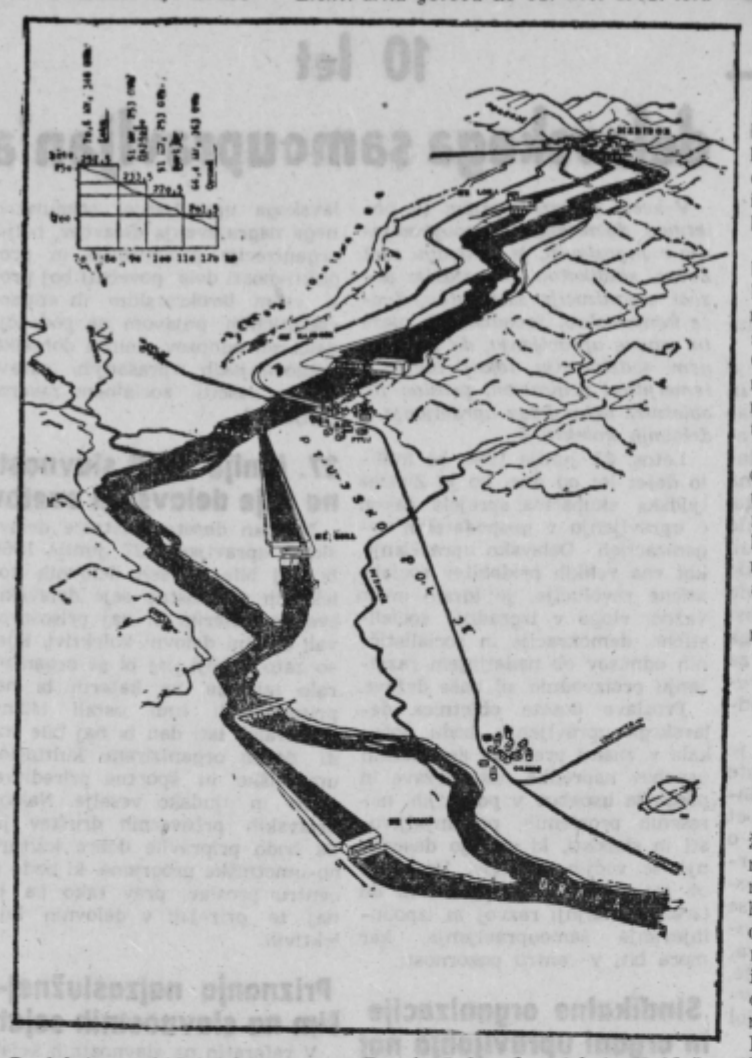

Projektirane hidroelektrarne na Dravi: Loka (kanalska), Hajdoše (v strugi), Borl (kanalska) in Ormož (kanalska). Zdaj je v gradnji HE Hajdoše, ena izmed štirih elektrarn spodnjega toka Drave

Od 23. jan. 1960 dalje je desno obrežje med Dravo Orešjem in Hajdošami prostorno delovišče investicijskega podjetja Hidroelektrarna Hajdoše v izgradnji, s sedežem v Ptuju. S tem dnem je začela graditev nad 500 m dolgega obtočnega kanala, širokega v gornjem delu nad 60 m, v spodnjem pa nad 30 m in graditev daljše začasne pregrade z levega obrežja Drave v Orešju čez dosedanjo strugo Drave v jugovzhodni smeri na desno obrežje. S to pregrado bo preusmerjen tok Drave v novozgrajeni obtočni kanal, kar se mora zgoditi že do 15. aprila 1960, sicer bi po tem času običajne večje količine Drave za nekaj mesecev zavrle graditev pregrade, kanala in samega objekta hidroelektrarne.

Tudi Vodna skupnost za poročje Drave mora hiteti z utrjevanjem desnega novega obrežja Drave. Pri tem delu je zaposlenih nekaj nad 120 delavcev. Med njimi je največ za ta dela izkušenih »biraševa« iz obdravskih vasi Zabovci, Markovci in Nova vas niže Ptuja ter iz okolice Hajdoš in Orešja. Kanal koplje podjetje Tehnogradnje Vuzenica. Dva bagerja in 3 buldožerji delajo dan in noč in so že doslej premaknili ogromne količine gramoza in peska na levo obrežje nove struge, kjer nastaja pravi umetni hrib, ki bo oblikovan in utrjen v obrežni nasip akumulacijskega bazena, ki bo preprečeval preplavljanje okolice tudi ob najvišjem vodostaju Drave. Nasip bo tudi na oreški strani, ki bo prav tako varoval okolje pred poplavljanjem.

Na hajdoškem obrežju je postavljenih več barak Tehnogradenj in Vodne skupnosti. Te dni bo delovišče elektrificirano. V ta namen je že na oreški strani postavljena nova trafo postaja.

Hidroelektrarna Hajdoše bo ena izmed 4 elektrarn na toku Drave med Mariborom in Ormožem; tri elektrarne bodo kanalske (Loka, Borl in Ormož), hajdoška pa bo zgrajena v sami rečni strugi. Vse štiri elektrarne bodo izkoristile 65 metrov rečnega padca. Elektrarna Hajdoše bo imela 15 m rečnega padca. Njen akumulacijski bazen z nad 33 milijoni prostorninskih metrov vode bo največji akumulacijski bazen v Sloveniji. Kot že rečeno bo imel ta bazen z obeh strani posebna obrežna nasipa, ki bosta varovala okolico pred morebitnimi poplavami v primeru visokih voda. Instalirana moč HE Hajdoše bo okrog 58 MW, letna proizvodnja pa okrog 280 milijonov kWh.

Hidroelektrarna Loka in Borl bosta torej kanalskega tipa. Imeli bosta enako moč in proizvodnjo kot HE Hajdoše. Tretja kanalska elektrarna bo hidroelektrarna Ormož, ki bo imela instalirano moč nad 66 MW ter bo dajala letno nad 360 milijonov kWh električne energije.

Čim bodo zgrajene vse 4 periodične hidroelektrarne na spodjem toku Drave, bo med avstrijsko mejo in Hrvatsko na Dravi 10 hidroelektrarn s proizvodnjo do 3 milijarde kWh električne energije ali skoraj toliko kot je letna proizvodnja vseh elektrarn v Sloveniji.

ING. EGON ZOREČ:

Zadruga - organizator kmetijske proizvodnje

Razvoj kmetijstva na območju naše občine temelji v poslednjih treh letih na občinskem petletnem načrtu 1959–1961

✱ Pri izvajanju kmetijske politike je bila orientacija v kar najhitrejšem intenziviranju kmetijske proizvodnje, v dvigu produktivnosti na hektar obdelovalne zemlje in po glavi živine ter v povečanju produktivnosti na zaposlenega v kmetijstvu. Pri izdelavi petletnega načrta za razvoj kmetijstva in zadružništva smo nujno računali z mobilizacijo vseh proizvodnih činiteljev, da bi tako čim bolje izrabili naravne pogoje.

Naloge, ki jih zastavlja petletni načrt razvoja v naši občini, bi bile naslednje:

✱ Družbene odnose na vasi tako spremeniti, da bo večja udeležba zadružnih organizacij v kmetijski proizvodnji.

✱ Povečati proizvodnost v kmetijstvu po enoti površine in zaposlenega.

✱ Preusmeriti kmetijsko proizvodnjo na potrebe tržišča.

✱ Urediti družbena kmetijska gospodarstva v moderne proizvodne enote.

✱ Usmeriti kmetijsko proizvodnjo v skladu s proizvodnimi in tržnimi pogoji.

V zasebnem sektorju smo začeli uvajati z ekonomskimi ukrepi specializacijo kmetijske proizvodnje, medtem ko bodo družbena posestva specializirana že do leta 1961. Specializacija je omogočena z rajonizacijo kmetijske proizvodnje, ki glede na klimatske in talne pogoje omogoča smotrno izkoriščanje kmetijskih površin. Brutoprodukt v kmetijski proizvodnji se bo v petletnem obdobju sorazmerno večal. Od leta 1956 se sprico uvajanja sodobnih agrotehničnih ukrepov na kmetijskih gospodarstvih in pri zasebnikih, posebno v kooperaciji s kmetijsko zadrugo, hektarski pridelki stalno zvišujejo. Paralelno narašča tudi potrošnja umetnih gnojil. Važno vlogo v povečanju kmetijske proizvodnje in uvajanju novih oblik v proizvodnji gre vsekakor pripisati zadružni mehanizaciji. Število traktorjev s priključki se je povečalo. V prihodnjih letih bo tega še veliko več, saj moramo računati povprečno šest traktorskih priključkov na en traktor.

✱ Skrb zadružnih organizacij je v nenehni krepitvi materialnih osnov za preskrbo kooperacijske proizvodnje. Posebna vloga zadružnih organizacij je uvajanje kompleksne kooperacijske proizvodnje v živinoreji. Izredni polet v razvoju zadružništva in kooperacijske proizvodnje kaže, da je v glavnem osvojena nova misel in nova oblika organiziranja kmetijske proizvodnje. V odnosu na stanje kmetijske proizvodnje v letu 1956 se je le-ta povečala v preteklem letu za 30 odstotkov. Tak proizvodni uspehi, splošni in posamezni, pa tudi več primerov velikih rekordnih pridelkov potrjujejo, da je možno hitro doseči boljše pridelke in večjo proizvodnjo. Vse to je nedvomno razbilo nezaupanje v nove ukrepe, ki jih je bilo precej in so imeli objektivno moralno in materialno oporo v nerazvitosti in brezposelnosti, v kateri je bilo kmetijstvo prejšnja leta.

✱ **V živinoreji so se pokazale že čvrste oblike kooperacije, ki imajo svoj izvor v nakupu plemenske živine. Prav tako se je začelo pitanje živine na široki osnovi. To so ali nižje oblike kooperacije ali pa pogodbena proizvodnja. Pogodbe med KZ in proizvajalci imajo večidel značaj proste reprodukcije s plačilom obresti za kredit in delno akumulacijo zadruge pri pitanju živine. Možnost krav se je v zadnjih dveh letih izdatno dvignila (na 2000 litrov). Podani so vsi pogoji za vzrejo prašičev za trg pri kmetijskih zadrugah. V živinoreji bomo dosegli še boljše pogoje, če bodo družbena posestva in kmetijske zadruge pomagale posredovati proizvajalcem vse pozitivne izkušnje v travništvu in proizvodnji krmskih rastlin.**

✱ Skratka: kmetijske zadruge bodo z organizirano in načrtno kmetijsko proizvodnjo prinašale vedno več praktičnih koristi.

— — —

Občinska konferenca SZ DL v Ormožu

(Nadaljevanje s 1. strani)

Dr. Jože Potrč: sodelovanje množic

Zvezni ljudski poslanec dr. Jože Potrč je v svoji razpravi menil, da sodelovanje množic pomaga k napredku, ki naj bo čim hitrejši, kljub težavam, ki to ovirajo. Družbeni sektor se je v naši državi zelo razmahnil in ima mnoge prednosti pred razdrobljenim gospodarstvom. Trenutne težave ne smejo navajati ljudi v skepso, potrebno se je boriti tudi za male uspehe, ker iz teh raste velik napredek naše skupnosti. Ormoška občina je kmetijskega značaja, zato je potrebno posvetiti čim več pozornosti kmetijskim zadrugam, istočasno pa povečati število članstva v SZDL.

Občinski uslužbenec Jelen je govoril o razvoju družbenih služb v občini, delegat s Koga pa o delu vaške organizacije SZDL na Kogu.

Karel Podhostnik je govoril o smotrih vseh naših prizadevanj, o boju za večjo proizvodnjo in za socialistično osveščanje ljudi, da bi bil človek jutrišnjega dne boljši od človeka sedanjosti in o pogojih, da bi družbene službe omogočale harmonično rast obeh omenjenih faktorjev.

Delegat iz Lešnice se je zavzel za rešitev vprašanja melioracije lešniške doline, inž. Videc pa je govoril o potrebi zgledovanja po izkušnjah, ki so jih že dosegli v soseščini na področju kmetijske proizvodnje. To je nujno potrebno, če želimo čim preje prehoditi pot do industrijskega kmetijstva.

Alojz Holc je obravnaval nazivanje z »gospod« in »gospa« v ormoških trgovinah, Martin Kolarič iz Obreža pa vprašanje vaških skupnosti.

Milko Goršič: gospodarska vprašanja

Ljudski poslanec Milko Goršič je v svoji razpravi menil, da je konferenca pravilno posvetila največ pozornosti vprašanjem gospodarstva. Po njegovem mnenju gre situacija na področju, kjer sta bili prej dve občini, h konsolidaciji in da v takšnem stanju ni umestno postavljati vprašanj v pogledu kadrov, kdo je od kod, temveč koliko je kdo sposoben napraviti in koliko ima njegovo delo učinka. Problemov je dovolj in jih bo še več, ko bo potrebno zastaviti vse sile pri gradnji tovarne sladkorja in pri drugih investicijah. Želel je konferenci in vsakodnevnemu delu mnogo uspehov.

Miloš Ledinek: enotna fronta v izvajanju politike SZDL

Predsednik OO SZDL za okraj Maribor Miloš Ledinek je uvodoma pozval k učvrstitvi organizacij SZDL sedaj pred kongresom ter k aktiviziranju vsakega posameznega člana SZDL pri reševanju aktualnih vprašanj naše vsakodnevne politične prakse. Organizacije SZDL naj poslušajo množice in pritegnejo čim več ljudi v organizacijo, da bi ta postala široki forum razpravljanja in odločanja v izvajanju in uveljavljanju politike SZDL. V okviru občine je potrebna široka konzultacija z volivci o vseh važnejših vprašanjih, potrebna je določena skrb za krajevne odbore in kmetijske zadruge, kjer je povsod potrebno usposabljati ljudi za samoupravljanje.

Na konferenci so izvolili nov upravni in nadzorni odbor, za delegata na petem kongresu SZDL pa so izvolili Matijo Pajnkiharja.

Za ženske premalo delovnih mest

Posredovalnica za delo v Ptuju se že sedaj bavi z vprašanjem, kako bo letos z zaposlitvijo odvišne delovne sile v ptujski občini. Lansko leto je bilo največ začasno nezaposlenih ženskih delovnih moči. Skušali so jih zaposliti pri raznih sezonskih delih, predvsem v kmetijstvu, kar pa jim v celoti ni uspelo. Ženske delovne moči nočejo sprejeti dela v kmetijstvu, čeprav je velik del teh doma na podeželju. Večina med njimi želi zaposlitev v industriji. V prvih štirih mesecih je morala Posredovalnica za delo v Ptuju brisati iz evidence nad 150 začasno nezaposlenih ženskih moči, ki niso hotele sprejeti ponujene zaposlitve. Največje težave pri vključevanju ženskih delovnih moči so v tem, da na območju ptujske občine skoraj ni stalnih prostih delovnih mest za ženske ali pa jih je le malo število.

Mnogo več delavk kot delovnih mest

Že v lanskem prvem polletju je bilo 14-krat več nezaposlenih ženskih moči kot je bilo prostih delovnih mest po družbenem planu občine Ptuj za 1959. leto. Edina možnost je bila usmerjanje odvišne ženske delovne sile s podeželja na delovna mesta izven območja ptujske občine.

Lansko in prejšnja leta se je del sezonske ženske delovne sile vračal na zimo domov bolan, z zmanjšano delovno zmožnostjo ali pa celo invaliden. S tem je nastal nov problem, kako te moči ponovno vključiti med aktivne proizvajalce v 1960. letu. Takih delovnih mest ni mnogo in so povečini že zasedena. Prav v zimskih mesecih je največ izdatkov v korist te delovne sile.

Po zbranih podatkih je bilo tekom leta 1959 v občini za ženske delovne moči, za stalne le 240 prostih mest, za sezonske pa le 441 delovnih mest, v delo pa je bilo vključenih skupno 715 ženskih delovnih moči, deloma tudi izven občine.

V 29 gospodarskih organizacijah, zavodih in ustanovah je bilo sprejetih v službo 149 moči mimo Posredovalnice za delo, odpuščenih je bilo 109 oseb.

V letu 1959 je bilo nezaposlenim v ptujski občini izplačanih 6.914.804 din (1958. leta 10,863.102 din). 632 oskrbovancev je prejelo za 16.308 dni 2,785.330 din. Otro-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Nekaj misli z občinske konference SZDL v Ptuju

Obrt in industrija na ptujskem območju

Na konferenci občinskega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva občine Ptuj, ki je bila sredi prejšnjega tedna v Ptuju, kakor smo obširno poročali v predhodni številki našega lista, so bila v poročilu predsednika občinskega odbora SZDL tov. Ivana Kranjčiča obsežno obravnavana gospodarska vprašanja občine. Zaradi tehtnosti misli in podatkov v poročilu, bomo nekatere odlomke poročila o najvažnejših gospodarskih vprašanjih občine v naslednjih številkah citirali ali pa podrobneje obravnavali. V naslednjem navajamo probleme obrti in nadaljnji razvoj industrije, kakor ju je v svojem poročilu obravnaval predsednik tov. Kranjčič.

Obrt napreduje v občini v pogledu porasta količine proizvodnje — hitreje kot to predvideva perspektivni plan, kar je glede na dejanske potrebe normalno. Najuspešnejše se razvija obrt, ki je v kooperaciji z industrijo, na pr. Strojne delavnice v Ptuju in Dravinja v Lovrencu. Tovarna avtomobilske opreme, ki je bila pred desetimi leti še manjša invalidska delavnica, se je danes že uvrstila med industrijska podjetja. To seveda ne sme biti tendenca vseh ostalih obrtnih podjetij. Podpreti bo treba proces vključevanja obrtnih delavnic v kooperacijo z industrijskimi podjetji, ker je za razvoj industrije potrebno, da se ta reši v čimvečji meri raznih neproduktivnih stranskih obratov, ki ne zavirajo le poteka glavne proizvodnje podjetja, marveč vplivajo tudi negativno na razvoj notranjih odnosov v podjetjih. V Tekstilni tovarni v Ptuju imajo na primer zastarel obrat za remont, medtem ko se nahajajo v neposredni bližini Strojne delavnice z modernejšimi stroji in izvežbanim tehničnim kadrom. Sicer se zavedajo potrebe po takem sodelovanju, saj gradita trenutno skupno kotlarno.

Obrt sestavni del moderne industrije

Obrt postaja sestavni del moderne industrije. Naša industrija se nahaja na začetku triumfalne poti k avtomatizaciji. Od tempa, s katerim jo bomo uveljavljali, je odvisno naše hitrejše ali počasnejše vključevanje v področja mednarodne delitve dela in naše prilagojevanje merilom na mednarodnem tržišču. Za tak prehod imamo v Jugoslaviji tudi vse objektivne in subjektivne pogoje. Uvajanje avtomatizacije v proces naše industrijske proizvodnje je eden od pogojev napredka v proizvodnji. Možnosti za postopno uvajanje delne avtomatizacije imamo tudi v naši občini, in sicer v Kidričevem ob rekonstrukciji celotnega proizvodnega procesa pri pridobivanju glinice in aluminija, v Majšperku ob rekonstrukcijah in razširitvi proizvodnje v obeh industrijskih obratih, nadalje tudi ob razširitvi in specializaciji manjših obratov v Ptuju, n. pr. Tovarne avtomobilske opreme in tovarne perila »Delta«. Z dalekosežnimi posledicami take smeri se morajo seznaniti vsi naši kolektivi in še posebej strokovni kader. Mnenje, da vodi avtomatizacija k brezposelnosti, lahko zelo škodi našemu prizadevanju v tej smeri. Avtomatizacija bo celo podprla humanizacijo v družbenem življenju. S porastom proizvodnje in možnosti za večjo in širšo potrošnjo se bo povečala tudi potreba po novih družbenih službah, s čimer se bodo tudi odprle nove možnosti za zaposlitev žena. Mi pa vemo, da se bo le z ekonomsko osamosvojitvijo in z vključevanjem v družbeni proces dvignila žena na stopnjo resničnega enakopravnega člana družbene skupnosti.

Tretja industrijska revolucija

Atomska energija in elektronska tehnika omogočata danes v svetu izreden porast materialnih produktivnih sil. Z uporabljanjem novih energetskih virov in avtomatizacije produkcijskih postopkov na podlagi elektronske tehnike se začenja na svetu nova, tretja industrijska revolucija (I. je povzročila uporaba pare, II. uporaba električne energije), ki bo imela tudi daljnosežne družbene posledice. Nove tehniške naprave bodo nadomeščale živo fizično in intelektualno silo. Na razstavi elektronskih naprav v Ljubljani smo n. pr. videli stroj, ki v nekaj trenutkih izračuna probleme, ki bi jih sicer izračunal štab najboljših matematikov cele dneve. Tak avtomatiziran obrat že imamo v ptujski občini. Celotni obrat anodne mase TGA Kidričevo je mogoče vključiti s pritiskom na gumb in nato tudi kontrolirati ves potek proizvodnje na komandni plošči v posebni kabini.

Pot industrijskenga razvoja menja dokaj hitro strukturo in kvaliteto delovne sile. Fizično delovno silo nadomešča vse bolj umska. Za posamezne industrijske obrate postaja vse bolj rentabilna specializacija, ta pa zahteva z druge strani smelejšo reformo izobraževanja delovne sile in to v prvi vrsti izobraževanja v krajšem času za opravljanje specializiranih del glede na potrebe proizvodnje in z druge strani glede na potrebe čimuspešnejšega delovanja kadrov v družbenem mehanizmu podjetja in komune.

Ptujska občina in mariborski industrijski bazen

Morda se bo zdelo komu nepotrebno, da se toliko zadržujemo ob vprašanju avtomatizacije, ker živimo in delamo v industrijsko razmerema še manj razviti občini. Ko načenjamo to vprašanje, se moramo zavedati, da kot komuna ne predstavljamo gospodarsko izolirane enote. Naša industrija se razvija v odvisnosti industrije mariborskega bazena, ki bo imela v svojem nadaljnjem razvoju vse večji interes za proizvodnjo v kooperaciji s podjetji naše komune. Nadalje se odpirajo možnosti, da prenesejo nekatera razvitejša mariborska podjetja nekatere svoje obrate na naša ekonomska manj razvita območja v Slovenskih goricah in Halozah, kjer se trenutno tudi pojavlja največ odvišne delovne sile. Prav tako se moramo zavedati da je razvoj obrti in tudi kmetijstva tesno povezan s procesom modernizacije industrije.

Modernizacija obrtnih podjetij

Obrt izgublja v tem procesu vse bolj značaj primitivnih proizvodnih obratov kot predstopnje za prestop v industrijo in značaj pomožne šole kadrov za industrijo. Ona dobiva kvalitetno novo vlogo. Z ene strani bo nastopala kot dopolnilna panoga z industrijsko proizvodnjo, kolikor v tej še ni izvedena docela tako imenovana notranja integracija strojnih delovnih operacij in je delitev procesa dokončnega proizvoda še vedno nujna; z druge strani pa se odpira obrti široko področje novih potreb stanovanjske oziroma komunalne skupnosti, t. j. področje nenehnega izboljševanja življenjskega standarda vsega prebivalstva.

V naši komuni zaostajajo v razvoju gradbenih, lesno-predelovalnih in živilskih panog obrti. Gradbena podjetja zaostajajo v rokih za dograditev svojih objektov prav zaradi zaostajanja v dobavi obrtniških elementov. Zato moramo nujno v okviru gradbenih podjetij ustanoviti take obrate, ki bodo dajali potrebne kapacitete za hitrejšo graditev. Obstoječa obrtna podjetja naj razširijo svojo dejavnost za izvrševanje uslug stanovanj. skupnostim. Menim, da je dober predlog o katerem so razpravljali na občnem zboru IV. terenske organizacije SZDL v Ptuju, naj bi obrtniška podjetja sklepala s hišnimi sveti pogodbe, po katerih bi slednji plačevali usluge pavšalno, podjetja pa bi prevzela odgovornost za dobro funkcioniranje vseh hišnih in stanovanjskih naprav s stalno kontrolo in takojšnjim odpravljanjem okvar. S tem bi se izognili na videz poceni šušmarskih popravil, ki bi bila po kvaliteti prav gotovo taka, da bi omogočila priložnostnim honorarnim brkljačem večkratni zaslužek. Verjetno ne bi bilo nič boljše s sličnimi servisi, ki jih nekateri predlagajo. Stroški za posamezna popravila bi bili v svojem končnem efektu vsekakor večji, kot če bi prevzelo neko podjetje stalno odgovornost za dobro funkcioniranje hišnih naprav. Interes stanovanjske skupnosti je seveda, da obrtne delavnice v tem primeru svoje usluge kolikor je le mogoče pocenijo. Njihova uslužnostna dejavnost bi morala biti dodatna, ne pa vir za kritje morebitnih izgub v glavni panogi njihove dejavnosti zaradi morda zastarelih strojev, proizvodnih postopkov, nizke proizvodnosti in s tem nerentabilnosti.

Kako velikega pomena je modernizacija tudi obrtnih podjetij, nam govori primer bodoče zmogljivosti novega pekarskega obrata v Ptuju, ki je trenutno v gradnji. Ta obrat bo lahko s svojimi kapacitetami kril vso potrebo po kruhu in pecivu v občini. Modernizacija ni le zadeva industrije, marveč tudi obrti. Socialistična moderna obrt postaja sestavni del in do neke mere tudi pogoj za skladnejši razvoj industrije, kmetijstva in raznih družbenih služb v komuni. Zato njenega razvoja ne moremo prepuščati stihiji in dopuščati, da nam ob vsevečjih gospodarskih in družbenih potrebah pred očmi vseh odgovornih organov v komuni hira.

(Dalje prihodnjič)

Iz naših mest, trgov in vasi

Majšperk

Preureditev in obnova Zdravstvene postaje

Do konca februarja tega leta bodo gotova obnovitvena dela v Zdravstveni postaji v Majšperku. S pridobitvijo prostora od Tovarne strojil Majšperk je postaja omogočena praktičnejša razvrstitev ljudi in dela. Bolniki se bodo lahko pomenili z zdravnikom v njegovi sobi. Sedaj je večji tudi prostor za ordinacijo. Poleg tega imajo sedaj še prostorno čakalnico in sprejemno pisarno. Skupno ima postaja sedaj 11 prostorov, ki bodo sedaj dokončno urejeni in obnovljeni. Z obnovitvenimi deli so začel: v lastni režiji že decembra 1959. Nekaj sredstev je prispeval Zavod za socialno zavarovanje Maribor, nekaj pa obe tovarni v Majšperku.

V Zdravstveni postaji Majšperk delajo sedaj: zdravnik dr. Pen, 2 bolničarki, knjigovodja in strežnica. V lanskem letu je bilo v postaji 9953 zdravniških pregledov, od tega 1012 rentgenskih pregledov pljuč in 110 želodca, 1714 laboratorijskih pregledov in 595 obiskov bolnikov na domu. Bolniško oskrbnih dni je bilo 1791.

Poleg bolniškega oddelka ima sedaj Zdravstvena postaja Majšperk tudi splošno ordinacijo, zobno ambulanto in otroško posvetovalnico Majšperk-Makole. Babiško preventivno službo opravlja babica, ki ji je gibanje po terenu olajšano z mopedom Zdravstvene postaje. Kljub temu pa včasoma sama ne bo zmogla tega velikega območja, zlasti ko se bo začelo v celoti uveljavljati zdravstveno zavarovanje kmečkega prebivalstva.

Za delavce iz obeh majšperških tovarn je določen čas pregledov med 8. in 9. uro, v ostalem času pa prihajajo na preglede njih svojci in ostali prebivalci, ki so potrebni zdravniške pomoči.

— — —

»Inšpektor na obisku« v aprilu

Dramska sekcija »Svobode« pripravlja za uprizoritev dramo »Inspektor na obisku«, s katero se bodo predstavili majšperški javnosti večinoma mladi igralci in igralke konec aprila 1960. Vadi jih učiteljica Marija Horvat iz Majšperka. Sedem vnetih igralcev si resno prizadeva skupno z režiserko, da bi jim predstava čimbolj uspela in da bi lahko z njo gostovali na bližnjih odrih.

Debatni večeri v klubu »Svobode«

V klubu »Svobode« v Majšperku je mladim ljudem obeh tovarn na razpolago televizor, šah, časopisi. Ob večerih nameravajo imeti v klubu debatne večere. Na njih se bodo pomenili o vseh perečih vprašanjih proizvodnje in družbenega življenja v Majšperku. Upajo, da se bodo debatni večeri obnesli, saj so mladi ljudje vedno bolj uka željni in jih zanima vse svetovno in domače dogajanje.

Šah tudi na Desterniku

V nedeljo, 21. febr. 1960, je šahovska sekcija Prosvetnega društva Desternik organizirala meddruštveno šahovsko tekmovanje v šahu. Tokrat so se Desterničani pomerili z osmorico šahistov iz Vitomarc. To je bila prva tovrstna šahovska prireditev v tem kraju. Zanimanje za šah narašča vedno bolj tudi pri nas, saj je že soudeležba radovednih gledalcev to potrdila.

Zmago so tokrat zabeležili Desterničani. Toda povratno srečanje v Vitomarcih bo prav gotovo še bolj poživilo delo naših šahistov. Ker se opaža vedno večje zanimanje za šahovsko igro, bo potrebno misliti tudi na ustanovitev samostojnega šahovskega kluba. Tako bo Prosvetno društvo v bodoče še bolj skrbelo za razširitev te tako priljubljene igre. Največ zanimanja za šah je med našo mladino, ki je pozdravila tovrstno dejavnost v tem kraju.

cc.-

ORMOŽ

Trgovsko podjetje »Zarja« Ormož je prevzelo v svoj delokrog prejšnje podjetje »Radiocenter« ter ga priključilo kot servisno službo za popravljanje vseh radioaparatov. Vsa radioinštalaterska dela, popravljanje radioaparatov in montiranje UKV anten bo od sedaj naprej najhitreje in solidno po zmernih cenah zagotovljeno koristnikom radioaparatov, da jim ne bo treba iskati teh uslug po drugih oddaljenih krajih.

Radiodelavnica Ormož se je že prej bavila s popravili radioaparatov, vendar želi Trgovsko podjetje »Zarja« to službo okrepiti in tako zagotoviti strankam vsestransko zadovoljstvo in garancijo z opravljenim delom.

»Velika nedelja«

TVD Partizan pri Veliki Nedelji sodi med delavne tovrstne organizacije v ormoški občini, kakor smo slišali ob priložnosti občnega zbora dne 20. t. m. Iz poročil je razvidno da je organizacija uredila pri Zadružnem domu igrišče in telovadišče, kjer se je najbolj izkazala mladina s prostovoljnim delom. Organizacija ima svoj prapor, ki ga je razvila lani. V lanskem letu se je večkrat pomerila z drugimi društvi v raznih tekmovanjih. Iz tega društva izhaja tudi šest članov, ki se bodo udeležili del na avtocesti. Članstvo je porastlo v letu 1959 od 100 na 126.

*

Strelska družina ni pokazala delavnosti, ker je v vodstvu primanjkovalo ljudi, ki bi se zato zavzeli. Sklenili so, da bodo to organizacijo poživili, da bi tako našo mladino pritegnili k temu športu in lepem razvedrilu. Ta organizacija je pred leti uspešno delovala in ima sedaj vse pogoje za nadaljnji napredek.

*

Kakor v vseh večjih krajih ormoške občine, so tudi pri Veliki Nedelji od časa do časa zbori volivcev. Na njih volivci razpravljajo razna vprašanja, kakor je sedaj n. pr. novi zakon o zavarovanju kmečkega prebivalstva, domača komunalna vprašanja, zlasti pa občinski plan in proračun. Takšen zbor je bil tudi v nedeljo, 21. t. m. Želeti bi bilo, da bi se v bodoče takih zborov ljudje udeleževali v večjem številu.

*

Pri Veliki Nedelji vsa povojna leta uspešno dela prosvetno društvo »Simon Gregorčič«. Priredilo je že mnogo odrskih prireditev od dramskih predstav do operetnih del. V društvu so vključeni dobri pevci in igralci. Trenutno se z vso vnemo pripravljajo na festival, ki bo v marcu pri Veliki Nedelji.

Zbori volivcev na območju Gorišnice

Zadnje dni so bili na področju Krajevnega urada Gorišnica štirje zbori volivcev, na katerih so volivci obravnavali predlog družbenega plana in proračuna občine, predlog odloka o krajevnem samoprispevku, poročilo o delu krajevnega odbora o delu v letu 1959, predlog o zvišanju občinske doklade za nakup kinoprojektorja ter druga važnejša tekoča vprašanja.

Volivci so se v glavnem strinjali s predlogom proračuna, prav tako so povsod (razen v Muretincih) sprejeli volivci predlog o zvišanju občinske doklade za 2 % (v Moškanjcih so sprejeli zvišanje za 1 %) in da bi ta sredstva porabili za nakup novega kinoprojektorja. Na zboru so sprejeli tudi sklep o prispevku delavcev in uslužbencev v ta namen in sicer bodo ti prispevali po 1 % letnih prejemkov.

Vsekakor je koristna zamisel na področju Krajevnega urada Gorišnica rodila lepe sadove. Tej iniciativi ne bo mogel odreči podpore Občinski ljudski odbor Ptuj, ki bo gotovo pomagal s svoje strani do nabave aparature.

V šolski kuhinji v novi šoli v Kidričevem se dnevno hrani 350 otrok, ki plačujejo mesečno 150 dinarjev in manj ali pa nič

Za veseli čas predpustni

Ugotovite svojo inteligenčno stopnjo

Na zabavnih straneh nekaterih naših časopisov najdemo vprašanja, na katera je treba odgovoriti z »da« ali »ne«, včasih tudi s kakim ugibanjem ali podobno. Iz odgovorov na stavljena vprašanja lahko potem bralci ugotovijo svoj značaj, nagnjenosti itd. — Skratka, ta oblika razvedrila postaja »moderna«, zato jo v svoji »pustni« številki posnema tudi naš tednik.

Dnevno slišimo ali uporabljamo v medsebojnem občevanju vrsto raznih izrekov in besed, ki povedo eno, pomenijo pa nekaj čisto drugega. Da vam bo olajšano razmišljanje o tem, jih nekaj naštevamo:

»Gor plačati« — to bi logično pomenilo, da nekdo nekaj plača visokosedečemu blagajniku ali tudi kakemu višjemu forumu. Čudno pa se sliši, da je nekdo »gor plačal«, ko je padel z lestve in si zlomil nogo.

»Nastradati« — bi se lahko tolmačilo, da je nekdo gladoval — bil pošteno lačen. Nekdo pa je »nastradal« zato, ker se je preveč najedel in mu je potem želodec odpovedal pokorščino.

»Nasankal se je« — bi navadno rekla mati o svojem sinu, ki je bil ves dan v zasneženi naravi. »Nasanka« pa tudi lahkomiseln fant, ko mora potem plačevati alimente.

»Čez plot« ali »planke skakati« — to navadno delajo otroci, kadar se igrajo, — neka drugega pa je, če to delajo zakonski možje.

»Za jezik ga je prijel« — v praksi se to ne dela, bilo bi tudi neprijetno in nehigienično za tistega, ki bi pri tem pasivno sodeloval. — Zato se državljani navadno poslužujejo tega prijemanja advokatov, sodišč in zadnji čas tudi poravnalnih svetov.

»Kozla ustreliti« — pomeni bogat lovski plen. V prenesenem pomenu pa ima to srečo skoraj vsak državljan, nekateri celo zelo pogosto.

»Imeti krompir« — pomeni za kmeta dohodek, za brezzemljaša pa biti oskrbljen z ozimnico. — Tega ima tudi tisti, ki dobi novo stanovanje ali ostane cel pri prometni nesreči.

»Okrog prinašati« — pomeni nekaj prinašati okrog n. pr. hiše, — lahko pa tudi obrtnika v odnosu na davčno upravo.

»Na limanice je šel« — čudna zveza s premožnim samcem, če je samsko spalnico spremenil v zakonsko.

»Pojdi se solit« — nedoločno, ker ne pove ali se naj gre trosit s soljo ali solit v koprive. — Kako usoden je lahko ta izrek nam priča narodna pesem o Urški in Gašperju.

»Koruznik« — pravimo kruhu iz koruzne moke ali kozolcu v katerem sušimo koruzo v storžih. — Pravo nasprotje temu pa sta neregistrirana zakonca.

»Pust« — je lahko redkobeseden in vase zaprt človek, tudi kak kraj in podobno. Zakaj se tako imenuje tudi najbolj masten in šegav praznik v letu — ni pojasnjeno.

Podobnih dvoumnih izrekov in besed ima naš besedni zaklad nešteto. Vaša naloga je, da pobrskate po spominu in napišete po vrsti vse, katerih se boste spomnili. Potem jih seštejte.

Če ste jih našteli skupno:

a) 100 in več — ste visoko izobražen;

b) 50 ali nekaj čez — ste samo izobražen;

c) vsaj še enkrat toliko, kot smo jih našteli mi — je vaša izobrazba na stopnji povprečnega državljana;

d) če poznate samo naštete — ste nekoliko pod nivojem;

e) če niste poznali naštetih — ste neroden, seveda, če to tudi sami priznate.

SINDIKATI

Problemi vajenske mladine

Na 15. redni seji predsedštva Občinskega sindikalnega sveta Ptuj je bila živahna razprava o vprašanjih družbenih odnosov v podjetjih in v komuni. Predsednik Občinskega sindikalnega sveta Jože Šegula je poročal o razpravah in zaključkih, ki so bili sprejeti na III. plenumu Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije v Beogradu 29. januarja 1960, ki je razpravljal o problemih družbenih odnosov v podjetjih in komuni. Posebno pozornost so člani predsedstva posvetili referatu Ivana Božičeviča in Svetozarja Vukmanoviča-Tempa na III. plenumu CS ZSJ. Na osnovi bogate razprave je predsedstvo sklenilo, da naj sindikalne podružnice temeljito proučijo gradivo III. plenuma OS ZSJ in na osnovi ugotovitev izdelajo lastne analize o svojem podjetju. Na seji je bila tudi razprava o problemih vajenske mladine in pogojih njihovega dela in učenja. Iz razprave je bilo razvidno, da je še vrsta problemov, o katerih bo potrebno resneje spregovoriti. V zvezi s tem vprašanjem je predsedstvo imenovalo iz svojih vrst štiričlansko komisijo za vajenska vprašanja, v kateri so Feliks Bagar, Drago Zupančič, Adolf Praprotnik in Albin Pišek, nadaljnji trije člani pa bodo imenovani naknadno iz podjetij. Komisija ima nalogo, proučiti življenjske in delovne pogoje vajenske mladine v obrtnih delavnicah ter izdelati temeljito analizo vseh problemov vajenske mladine. O problemih vajenske mladine bo razpravljal plenum Občinskega sindikalnega sveta, skupaj z Občinskim komitejem Ljudske mladine, predstavniki Občinskega komiteja ZKJ in ljudske oblasti.

Nadalje je predsedstvo sklenilo, naj se o vprašanjih družbenih socialističnih odnosov, perspektivah razvoja ptujske občine, razvoju socialistične obrti in privatnega sektorja in raznih drugih problemih, razpravlja na skupnih sejah Občinskega komiteja ZKJ, Občinskega sindikalnega sveta, Občinskega odbora SZDL, Občinskega komiteja LMS in predstavnikov Občinskega ljudskega odbora vsaj vsake tri mesece.

Predsedstvo je nato še obravnavalo učne uspehe na oddelkih Srednje tehnične šole, Srednje ekonomske šole in oddelku za dopolnilno izobrazbo.

Predsedstvo je podrobno obravnavalo nadaljnje izobraževanje ter prišlo do zaključka, da je potrebno polagati vso skrb splošni izobrazbi posameznikov, preden gredo v višje šole, naj bo to v Srednjo ekonomsko ali Srednjo tehnično šolo.

Predsedstvo prav tako meni, da je potrebno posvečati vso skrb nadaljnji izobrazbi vodilnih kadrov v podjetjih. Potrebe so pokazale, da bi naj organizirali razna predavanja in razgovore za funkcionarje, ki delajo v občinskem merilu in ki imajo dnevno opravka z ljudmi.

— — —

Sindikalna politična šola Majšperk

V Majšperku je v okviru Izobraževalnega centra pričela z rednimi predavanji Sindikalna politična šola Majšperk, ki jo obiskuje nad 60 slušateljev iz sindikalnih podružnic Tovarne volnenih izdelkov in Tovarne strojil Majšperk in organov delavskega upravljanja. Otvoritve Sindikalne politične šole v Majšperku so se udeležili: predsednik Občinskega sindikalnega sveta Ptuj Jože Šegula, tajnik Feliks Bagar in upravnik Delavske univerze in upravnega odbora Sindikalne politične šole Ptuj Drago Zupančič, ki je imel uvodno predavanje. Sindikalno politično šolo Majšperk vodita upravni odbor in svet slušateljev ter ima šola isti program kot sindikalna politična šola Ptuj. Predavatelji bodo iz Ptuja, Maribora, Kidričevega in tudi iz Majšperka.

Prepričani smo, da bo Sindikalna politična šola Majšperk dosegla lepe uspehe in usposobila lepo število novih kadrov, ki bodo svoje pridobljeno znanje uporabili v delu sindikata in organih upravljanja v obeh tovarnah v Majšperku.

SINDIKALNI koledar

Dne 26. februarja ob 16. uri bo v veliki dvorani komiteja v Ptuju posvetovanje predsednikov in tajnikov sindikalnih podružnic iz vseh gospodarskih organizacij. Glavna in najvažnejša razprava na posvetovanju bo vprašanje kadrovsko-socialnih služb in ustanavljanje izobraževalnih centrov v podjetjih. V razpravi bodo organizacijsko-politične priprave na letne občne zbore sindikalnih podružnic v gospodarskih organizacijah in priprave na proslavo X. obletnice delavskega upravljanja. Prav tako bo obravnavano praznovanje Dneva žena v delovnih kolektivih.

*

V sredo, 2. marca, ob 16. uri bo na Občinskem sindikalnem svetu druga seja sveta slušateljev Sindikalne politične šole. Na seji bodo proučili dosedanji potek pouka in program dela študijsko-debatnih krožkov.

*

V četrtek, 3. marca, ob 16. uri bo na Občinskem sindikalnem svetu Ptuj skupna seja Komisije za tarifne pravilnike in Komisije za gospodarska in komunalna vprašanja pri Občinskem sindikalnem svetu, ki jo bo vodil predsednik Občinskega sindikalnega sveta Jože Šegula. Na seji bo glavna razprava o pripravah na izdelavo analize zaključnih računov gospodarskih organizacij za leto 1959 in o vprašanjih nagrajevanja po delovnem učinku v delovnih kolektivih občine.

*

V soboto, 5. marca 1960, ob 18. uri bo v domu SZDL na Vičavi zaključni občni zbor dosedanje sindikalne podružnice »Krojačev in šivilj« Ptuj, na katerem bodo dana poročila o dosedanjem delu in problemih v oblačilni stroki. Izvoljena bosta iniciativna odbora za pripravo ustanovnih občnih zborov novih sindikalnih podružnic: Krojaštva »Moda« Ptuj in Oblačilne obrti Ptuj. Občnega zbora se bosta udeležila tajnik Občinskega sindikalnega sveta Feliks Bagar in Franc Vučak, član predsedstva Občinskega sindikalnega sveta Ptuj.

Iz programa ObSS Ptuj

Narodni heroj Ivan Kovačič-Efenko

med otroci padlih borcev iz okraja Celje

Dopolnilna šola partizanskih sirot v Ptuju * Otroci iz okrajev Ljubljana, Celje, Kranj in Maribor * Skrb za učne uspehe in življenje v domu * Obiski iz okrajev * Razgovori z otroki

V petek, 22. febr. 1960, sta obiskala Ivan Kovačič, narodni heroj in predsednik Okrajnega odbora ZB NOV Celje ter član Okrajnega odbora ZB NOV Celje Vojko Simončič v spremstvu predsednika Okrajnega odbora SZDL Ivana Kranjčiča ter šolskega inšpektorja Karla Šepca dopolnilno šolo za partizanske sirote v Ptuju, v kateri je 14 učencev-partizanskih sirot z območja okrajnega odbora ZB NOV Celje. Z upravnikom šole Slavkom Komacom in z učenci sta se pomenila o šolskih težavah, uspehih in željah vsakega učenca posebej ter sta vsakega zase in vse skupaj vzpodbudila k marljivemu učenju tudi v II. polletju. Z upravnikom šole sta se pomenila še o vseh oblikah potrebne pomoči tem otrokom, da bodo vsi do zadnjega dobili v tej šoli dobro podlago za poznejše šolanje in poklicno učenje.

Tov. Kovačič-Efenko in tov. Simončič med partizanskimi otroci v Ptuju

V Ptuju je bila ustanovljena Dopolnilna šola partizanskih sirot na pobudo Okrajnega odbora ZB NOV Maribor že pred 2 letoma. V njo je bilo sprejetih z območij okrajnih odborov ZB NOV Maribor, Celje, Ljubljana in Kranj ter Ptuj skupno 95 partizanskih sirot, od katerih obiskuje Dopolnilno šolo 73 učencev, redno pa se šola 22 otrok, ki so pravtako nastanjeni v Dijaškem domu v Ptuju. Z območja okraja Maribor je 49 otrok, Celja 14, Ljubljane 8 in Kranja 2, ki so učenci Dopolnilne šole. Za njihovo vzdrževanje v Dijaškem domu skrbijo Okrajni odbori ZB NOV in starši. Predavanja Dopolnilne šole so v prostorih gimnazije in je pouk popoldne po gimnazijskem pouku. Predava jim 16 profesorjev in učiteljev in si vsi skupaj prizadevajo, da bi v skrajšanem roku posredovali in utrdili partizanskim sirotam vse potrebno osnovno znanje, ki jim bo koristilo pri poznejšem študiju in poklicnem izobraževanju.

Okrajni odbor ZB NOV Maribor kaže kot pobudnik za ustanovitev te šole posebno skrb za pirtizanske otroke in jih oskrbuje z vsem, kar je otrokom v tej dobi in v šoli potrebno. Stalno se tudi zanima za uspehe in delo partizanskih otrok in za skrbi uprave za nje. Koncem januarja 1960 je šolo obiskala v imenu republiškega in okrajnega odbora ZB Ljubljana Marjanca Drakslerjeva, ki se je zanimala za vse probleme doma in šole.

V tej šoli se prav nazorno opaža razlika razmer, iz katerih so prišli otroci, pa tudi vplivov doma in njihovih vrstnikov. V glavnem si uprava doma in šole skupno z vsemi predavatelji, s pristojnim odborom ZB NOV in s starši oziroma svojci prizadevajo, da bi otroci dojeli pomen in namen skrbi za njihovo šolsko izobrazbo in za pravilno usmeritev v poklice. Prizadeti so otroci, za katere se razen šole in doma nikdo mnogo ne briga, vendar so nekateri kljub vsemu v I. polletju dobro opravili. Posameznim otrokom je pač potrebno pomagati z dodatnimi instrukcijami in vzpodbudno besedo, da bodo lažje končali šolo.

Po končanem obisku v Dijaškem domu sta se gosta iz Celja nekaj časa zadržala s predsednikom Občinskega odbora SZDL Ivanom Kranjčičem v razgovoru o skrbi za otroke padlih borcev in njihovem usposabljanju za poklixe ter usmerjanje v samostojno delo in življenje.

BLAGAJNA
Še danes nakažite
zaostalo naročnino

Za ženske premalo delovnih mest

(Nadaljevanje s 2. strani)

ški dodatek je prejelo 256 oskrbovancev za 549 otrok in je bilo izplačanih 3,159.721 din. Zdravstveno zavarovanje je koristilo 1798 oskrbovancev in je bilo odvedenih za 62.474 dni 3,021.952 din. Ostali zneski so bili odvedeni za kreditirane vožnje in za stanovanjski prispevek.

V evidenci začasno nezaposlenih oseb ima Posredovalnica za delo v Ptuju že vrsto let tudi take osebe, ki imajo od zdravnikov priporočila za skrajšani delovni čas ali pa potrdila, da so sposobne le za lažje delo. Med njimi so osebe, ki jih je izredno težko zaposliti, zlasti take, ki imajo dohodke iz socialnih virov (oskrbnina, otroški dodatek, socialna podpora in podobno) in se po večini zadovoljijo s tem, da imajo zdravstveno zavarovanje. Skupno 39 primerov (24 moških in 15 žensk) je predlaganih za pregled pred invalidsko komisijo. S temeljitim zdravniškim pregledom bo dokončno ugotovljeno zdravstveno stanje prizadetega in dokončno rešeno vprašanje njegove bodoče eksistence kot delavca ali kot invalida.

KAJ JE NOVEGA NA KNJIŽNI POLICI V KNJIGARNI

»Mladinska knjiga« Ptuj

Kaj nam letos prineseta knjižni zbirki »Školjka« in »Levstikov hram«?

»ŠKOLJKA«:

Anton Ingolič: Črni labirinti (že izšlo)

Per Olaf Ekström: Plesala je eno poletje

Howard Fast: Zadnja meja

Jože Knaflič: Izdajalec Gogo

Norman Hunter: Džungla v razredu

Branko Čopič: Ne joči, bronasti stražar!

Jack London: Hči snega

Jack London: Bela Indijanka

Donald Pawell Wilson: Mojih šest kaznjencev

George Hole: Odločitev ob zori

Richard Broochs: Producent

F. Scot Fitzgerald: Veliki Getsby

A. J. Cronin: Španski vrtnar

Albert Londres: Dante ni videl ničesar

Rene Devigny: Na smrt obsojeni pobegni!

N. K. Ponjalovski: Burzaki

»LEVSTIKOV HRAM«

Lesage: Zgodba Gila Blasa de Santillana

A. Roothaert: Doktor Vlimmen

A. Roothaert: Vlimmen contra Vlimmen

A. Roothaert: Vlimmenova druga mladost

Iz gornjega izbora ste se lahko prepričali, da dobite kot naročnik knjižnih zbirk »Školjka« in »Levstikov hram« tudi letos zopet deset izdanja 14 lepih knjig za vašo knjižnico.

— — —

Novi naročniki Ptujskega tednika

V februarju 1960 so na novo naročili Ptujski tednik: Alojz Kondrič, Ptuj; Alojz Koren, Hajdina; Franc Panikvar, Hajdina; Janez Ljubec, Vitomarci; Anton Stanjko, Ljutomer; Rade Kevič, Novi Sad; Sindikalna podružnica nadzorništva proge Ptuj; Jože Krefl, Ptuj; Mirko Bezjak, Ptuj; Matilda Strgar, Ptuj; Peter Grimšič, Ptuj; Anton Sako, Ptuj; Janez Strgar, Ptuj; Franc Pajnkiher, Ptuj; Ivan Sagadin, Hajdina; Sindikalna podružnica žel. postaje Kidričevo; Zdravstvena postaja Cirkulane; Ciril Šatej, Ptuj; Marija Voglar, Ptuj; Boris Lipovšek, Ptuj; Sindikalna podružnica zdravstvenih delavcev štev. II, Ptuj; Martin Lajh, Velika Nedelja; Viktor Makovec, Ptuj; Anton Peršuh, Cirkovce; Anton Podvršnik, Kidričevo; Janez Zelenik, Desternik; Franc Golob, Ptuj; Franc Majcen, Ptuj; Štefan Prosenjak, Ptuj; Ignac Murko, Videm; Apolonija Velenko, Moškanjci; Franc Fili, Ivanjkovci; Ivan Kelc, Dravograd; Martin Pišek, Ljubljana; Janez Bela, Zg. Pristava; Franc Puklavec, Ormož; Ivan Nemec, Zg. Pristava; Anton Bac, Moškanjci; Sindikalna podružnica Vajenske šole za razne stroke, Ptuj; Sindikalna podružnica Tovarne strojil Majšperk; Sindikalna podružnica Pletarne Ptuj; Ana Janžekovič, Ptuj; Franc Prelog, Sremska Mitrovica; Lovro Galun, Hajdina; Franc Mlakar, Hajdina; Antonija Kiselak, Hajdina; Janez Zadravec, Ivanjkovci; Sindikalna podružnica Zdravstvenega doma Kidričevo; Marija Čanžek, Ptuj; Rudolf Kokol, Ptuj; Krista Majcen, Gorišnica; Anton Hlupič, Ptuj; Hedvika Kokol, Ptuj; Maks Voda, Ptuj; Martin Kores, Stoperce; Jože Lenart, Moškanjci; Konrad Korošec, Podbrdo; Mladinska knjiga Ptuj; Srečko Babusek, Ptuj; Jože Zorec, Ptuj; Fani Jabločnik, Ptuj; Franc Potrč, Ptuj; Sindikat delavcev in uslužbencev Vodne skupnosti za melioracijo Pesnice, Ptuj; Jurij Punčec, Obrež; Štefan Šimenko, Videm; Feliks Esih, Maribor; Dragoljub Ljubičić, Kragujevac; Janez Bezjak, Pirot; Franc Kukovec, Podgorci; Anton Pištravec, Podgorci.

V februarju je do 23. na novo naročilo Ptujski tednik 70 naročnikov.

— — —

V Muretincih, Bukovcih in Markovcih

za vsakogar nekaj iz Maribora

V nedeljo, 14. februarja t. l., so bile dvorane v Muretincih, Bukovcih in Markovcih polne publike. Privabilo jih je vabilo na predstavo nekih »Mariborčanov« pod naslovom »Za vsakogar nekaj« (humor, parodija, improvizacije in pohorski Tijek). Kdo je ustanovil to zabavno skupino in kako se nastopajoči pišejo, ni bilo razvidno s plakatov. Prišli so gostovat in se niso prav nikjer predstavili. Med mneznanci se je še najbolj razkril neki Potočnik, ki je bil nekak propagandist za svoje »umetnike«, ki menda od vsega prizadevanja najbolj porajtajo denar.

Z nestrpnim čakanjem in radovednostjo so navzoči po tričetrturni zamudi le pobliže spoznali »kulturne« goste. Ob prihodu so se v naglici opravičili, da so se zgubili v muretinški džungli. Prečitali so program: prvi del žalosten, drugi vesel in zadnji: »Za vsakogar nekaj.« Prvi del je gledalcem še nekako ugajal, nad drugim in tretjim delom pa so bili vsi strašno razočarani. Tako slabega humorja tukajšnji ljudje ne prenesejo, posebno pa, če stane 29.000 din. Otroci so sedaj v predpustnem času bolj zabavni kot so bili ti gostje. To razočaranje se bo zopet občutilo pri poznejših prireditvah. »Kaj pa, če bo zopet takšen kič,« prigovarjajo, če ne poznajo igralcev. To so že občutili »Beneški fantje«, ki so s svojim programom navzoče občinstvo zelo navdušili in si jih to še želi. Tega pa ni mogoče reči za omenjene ponesrečene umetnike razen za Tijeka, če je sploh pravi Tijek, ostali pa naj le ostanejo doma.

Vprašanje je, če je Okrajna zveza Svobod vedela za njihov program in kako je Prosvetno društvo dovolilo stopiti na oder, ne da bi prej vedelo za vsebino programa in poznalo igralce.

Prizadeti

KULTURA in PROSVETA

Ptujska mladinska knjižnica

Uspešno dosedanje delo

V knjižnici 3045 lepih knjig * Nov način plačevanja izposojevalnine * Najpriljubljenejše pravljice in napete zgodbe * Dečki prednjačijo pri obiskih * Vedno več otrok s podeželja * Odprto vsak dan

Ptujska mladinska knjižnica (najmlajši in najmanjši odelek Ljudske in študijske knjižnice) se lahko ob začetku leta s ponosom ozre na minulo delovno obdobje.

Od ustanovitve leta 1955 pa do konca leta 1959 se je nabralo v knjižnici 3045 lepih knjig. Med temi so slikanice, prijateljice naših otrok že v prvin življenjskih letih, pravljice v verzih in prozi, povesti, popisi pustolovskih potovanj, romani, pesniške zbirke in poučne knjige, med njimi so najpomembnejši potopisi iz zbirke »Globus«. Vse knjige odlikuje kvalitetna vsebina in umetniške ilustracije. Žal smo zaradi pičlih finančnih sredstev v minulem letu obogatili knjižni zaklad le z 263 novimi knjigami. Zaradi slabih finančnih prilik tudi nismo na tekočem z vezavo. Zanimive, vedno iskane knjige predolgo krožijo med izposojevalci in se preveč obrabijo ali pa leto in še dalje prebijejo v skladišču, namesto da bi hitro prevezane našle pot do mladih bralcev, ki jih že težko čakajo.

Kljub nezadostnemu prirastku pa se je knjižni promet nesluteno dvignil, zlasti potem ko smo uvedli po vzgledu drugih mladinskih knjižnic nov način plačevanja izposojnine (za 100 din dobiva bralec knjige tako dolgo, da izpolni člansko izkaznico, v katero lahko vpišemo 45 knjig). Leta 1958 smo sposodili v tem oddelku 12.700 knjig, v lanskem letu pa kar 21.504 (70 odst. več). Knjižni fond smo obrnili celo 7-krat (po normi, sprejeti na republiškem posvetovanju knjižničarjev, bi naj knjižnica sposodila vsaj dvakratno število knjig, ki jih ima na zalogi). Med izposojenimi je bilo 18.684 leposlovnih in 2.820 poučnih.

Najbolj iskane so vedno pravljice, ki bude in bogate fantazijo naših otrok. Otroci jih sprva samo poslušajo, potem sami prebirajo, pogosto jih tudi pripovedujejo in berejo mlajšim bratcem in sestricam. Povpraševanje po njih je tolikšno, da se velikokrat umakne zadnja pravljica s knjižnih polic in marsikateri mladi bralec razočaran zapusti knjižnico.

Pozneje se dečki zanimajo predvsem za napete in pustolovske zgodbe, ki so polne junaških dejanj, kjer so strahopetci osramočeni lažnivci razkrinkani, zmagajo pa najhrabrejši in najplemenitejši. Najteže ustrežemo deklicam od 12. leta dalje, ker zanje ni dovolj primernega čtiva. Deklice si v tem obdobju žele že življenjskih zgodb, v katerih se prepletajo prve rahle ljubezenske vezi.

Naša mladinska knjižnica je tudi bogata zakladnica najpomembnejših mladinskih del, zato se zatekajo k nam vsak dan učenci in dijaki, ko iščejo »obvezno čtivo«.

Med najbolj priljubljene knjige v minulem letu štejemo Astrid Lindgrenove »Piko Nogavičko« in Bevkove mladinske spise.

Knjižnica zajema mladino do 16. leta. Rednih bralcev je 825 in so ti opravili v knjižnici 11.351 obiskov, od teh po spolu moški 6082, ženske pa 5.269, po poklicu pa učenci 9.470, dijaki 1.023 (ti si sposojajo knjige tudi v oddelku za odrasle in v študijski knjižnici), nameščenci 133, delavci 510, ostali (gospodinje, upokojenci) 215. V minulem letu smo pridobili 367 novih bralcev.

Število obiskovalcev se veča iz leta v leto. V letu 1958 smo evidentirali 7251, leta 1959 pa 11.351 obiskov (prirastek za 56 odst.). Le redke so še v mestu družine z otroki, kjer ne bi bilo člana naše mladinske knjižnice. Vedno bolj pa prihajajo k nam tudi podeželski otroci, ki jih na poti v šolo ali iz nje privabi v knjižnico lepo ilustrirana knjiga v naši izložbi. Doma gre knjiga iz roke v roko, tudi staršem je všeč zaradi lepe in preproste vsebine in tako posreduje naša mladinska knjižnica lepo knjigo najširšim plastem.

Knjižnica je odprta vsak dan od 11. do 14. ure. V tem času (razen v poletnih mesecih) se kar gnetejo mladi bralci; v izposojevalnici, v čitalnici, povsod premalo prostora. Nekateri sede ob mizicah, še več jih sloni ob pultih in bero kar stoje. Bero vse, kar jim pride pod roko: knjige, časnike in revije. Desetletni otroci segajo po »Komunistu«, »Delavski enotnosti«, prebirajo strokovne liste in literarne revije za odrasle, ker primanjkuje njim primernega čtiva.

V knjižnico prihaja sedaj povprečno na dan po 90 bralcev, ki si izposodijo 170 knjig, in številni obiskovalci čitalnice, ki jih pa ne evidentiramo.

Z veseljem ugotavljamo, da naša mladina ljubi knjigo, in upamo, da ji bo knjiga ostala tudi v bodočem življenju svetovalka, učiteljica in prijateljica.

M. A.

Beseda ljubiteljev malih živali

Mali, ljubeznivi črni kos

Če gledamo ptujsko panoramo od daleč, bi mislili, da med tem starim zidovjem ni drugega kot zatohlost in dolgočasje. Pa ni tako. Med temi starimi poslopji se skrivajo tudi prijazni mali vrtički, skriti med hiše, mala dvorišča, ozke stezice, strma stopnišča. Po vseh teh skritih kotičkih bi našli poleti zeleneče krpe zemlje, iz katere po sili raste tudi travica in cvetje. Ljudje so napravili tam tudi cvetlične grede, posadili okrasno grmičje, po stenah pa pustili prosto pot bršljanu. Ljudje z ljubeznijo goje to rastlinje, se vesele, če uspeva in so žalostni, če jim vandalska roka poškoduje nasade.

Zdaj pozimi ni zelenja in cvetja. Ptiči klateži obiskujejo te kraje in stikajo za hrano. Tako je priletel nekega dne na vrtiček mali, ljubeznivi črni kos. V zavetnem kotu, kjer raste grmičje mahonije, polno sivomodrih jagod, je pozobal kako jagodo, da si je potešil glad. Zlasti v tistih mrzlih dneh, ko je bilo nad 12 stopinj mraza, je pogosto prihajal. Nič preveč se ni bal ljudi. Skakljal je tam okrog in le zdaj pa zdaj zvedavo pogledal mimoidoče. Črno suknjico je imel, rumen kljun in rumene noge. Kos pač. Sčasoma se je tako navadil ljudi, da bi se skoraj dal prijeti. Ljudje so mu prinašali drobtinic, zrnja, odpadkov. Nekdo mu je napravil ptičio pogačo iz loja in semenja. Rad je zobal. Nekega dne si je pripeljal družico, črno nevesto kosovko. Zdaj sta bila dva, on in ona, zakonski par, ki bi imel spomladi mlade.

Bila je lepa idila s temi kosi.

A danes, naš mali, ljubeznivi kos, te ni več. Tvoje mrtvo črno trupelce je odnesla Drava, tvoja družica kosovka pa je odletela drugam.

Dva dečka sta ustrelila našega ljubega kosa: V. K. je učenec 8. razreda osnovne šole, A. B. je njegov starejši pajdaš. Ljudje so razburjeni, ogorčeni. Ali ne spada kos med koristne ptice tako kakor sinica, ščinkavec, škorec, slavček, taščica, penica, lišček itd? Ali nam ne pomagajo ptice pri uničevanju škodljivega mrčesa na sadnem drevju, ali nas ne razveseljujejo s svojim petjem, žgolenjem, ščebetanjem, ali nam ne poživljajo narave? Koliko je bilo že govorjenega in pisanega o koristnosti ptic pevk in o njihovem varstvu! Po časnikih in knjigah so pisali in še pišejo o tem, radio nam pripoveduje te stvari, v šoli se mladina poučuje o teh pticah. In vendar... Le V. K. in A. B. nič ne vesta.... Njiju bolj zanimajo druge reči. Prav gotovo bereta kratkočasne stripe, kjer nastopajo slavni junaki z loki in puščicami, s puškami, prav gotovo z navdušenjem gledata napete filme o kavbojih, Indijancih, roparjih. Kaj naj jima pomenijo naši prikupni krilati prijatelji? Kvečjemu to, da jih je treba zalezovati in z dobro merjenim strelom ubiti.

To se je tudi zgodilo. V sredo, 17. februarja, sta šla na junaški pohod, oborožena z zračnimi puškami. Plazila sta se med grmovjem ob Dravi in prežala na »sovražnika«. Dolgo se jima ni »nasmehnila sreča«. Potem sta vsa upehana preplezala neki zid in prišla na neko dvorišče. Ogledala sta se. Nič zanimivega zanju. Pač! Glej, glej, kaj se premika nekaj črnega tam v kotu pod mahonijo? Sovražnik! Ali sta spoznala, da je kos, kdo ve? Komaj, da je ptič. In niti ne boji se! Gresta bliže. Še bliže. Ko sta bila oddaljena kako tri ali štiri metre, V. K. pomeri in ustreli. Mali, ljubeznivi črn kos pade. Eden od njiju pobere črno, krvaveče trupelce in ga s širokim zamahom vrže v šumečo Dravo. Grozni sovražnik je bil premagan, ubit. Lovca spet preplezata zid in gresta novim dogodivščinam nasproti...

PRIPIS. Priobčujemo nekoliko pesniški oris intimne idile s kosom. Mnogim bo ta oris povedal več kot celi odstavki obtožb. Ali ni nekaj globoko tragičnega v tem dogodku? Ali ne trka dopisnik na srca vsem nam? Ali ne terja brez velikih besed, da je treba tu nekaj ukrepati in sicer brez odlašanja in temeljito? Zapisati moramo le še to, da primer, ki o njem piše dopisnik, ni osamljen. Nasprotno. Prejeli smo pritožbe, da je še več takih dečkov, kakor sta opisana. V parku jih najdete, okrog Mestnega vrha, na pobočju grajskega hriba, na Panorami, ob Dravi in kjerkoli. Oboroženi so s fračami, loki in nekateri z zračnimi puškami. Videli so dečke, ki so se vračali s takega »lova«. Eden je imel v torbi mrtvo sinico in še neko drugo ptico. Smejal se je, ko je razkazoval svoj »lovski plen«: »To sem danes ustrelil; dosti ni, pa za silo bo že.«

Kaj pravite k vsemu temu? Ali bo ostalo samo pri tem dopisu, dečki pa naj streljajo naše koristne ptice naprej?

—c

HUMOR

»Fantič, ti bi lahko vstal, da bi se vsedla ta ženica!«

»Poiščite odličnjaka, jaz imam vedenje samo dobro!«

*

»Hčerkica, kako si se letos odrezala prvo polletje!«

»Očka, kar dobro; lani sem imela štiri nezadostne, letos pa samo dva!«

Praktični NASVETI

Med fino perilo štejemo perilo iz volne, umetne svile, perlona oziroma nylona in razne drobnarije, kot so nogavice, rute, šali, ovratniki, razni okrasni prtiči, zavese, preobleke za vrhnje blazine in podobno.

Pred pranjem to perilo preberemo in denemo belo, svetlo in temno vsako posebej. Zelo umazano izločimo in ga posebej operemo.

Pri novih, še ne prepranih kosih najprej preiskusimo obstojnost barve. Bolj skrit delček tkanine, ki pri nošenju ni viden, namočimo in malo premencamo v milnici oziroma v drugi pralni raztopini. Zmočen del nato zavijemo v čisto belo krpo in dobro stisnemo. Perilo, ki pri tem poskusu narahlo pobarva krpo, peremo posamič, tisto, ki pusti močnejši barvani odtis, pa je bolje, da ga damo kemično čistiti.

S perila odstranimo pred pranjem gumbe, ki rjave ali ne prenesejo tople vode, razne sponke in drugobarvane obrobke. Finega perila ne namakamo, izjemo naredimo le pri zelo umazanih kosih, pa tudi pri teh naj ne traja namakanje dalje kot 15 minut.

Če vzamemo za pranje milne luske ali sintetično pralno sredstvo (Teril, Rio itd.), tedaj to dobro raztopimo v majhni količini vode, ki jo nato zlijemo v posodo z mlačno vodo. Pri pranju s posameznimi sredstvi pa se moramo vedno držati navodil ki jih dobimo pri nakupu oziroma na zavitku. Pri tkaninah občutljivejših barv je bolje, če se odločimo za sintetično pralno sredstvo. Vodi dodamo nekoliko kisa. Vsa oblačila iz nylona in perlona operemo, če je to le mogoče, vsak dan. Pri belem perilu iz teh vlaken je lahko temperatura vode nekoliko višja, a vroča ne sme biti.

Pri pranju ne smemo tkanin mencati, temveč le narahlo stiskati in premikati v vodi.

Markovčani in okupator

(Nadaljevanje)

V drugi polovici leta 1941 je prišel večkrat v Markovce Jože Lacko. Oglašal se je največkrat pri Petru Cvetku in pri drugih zavednih znancih, ki jih je bodril v misli na zmago Osvobodilne fronte. Dajal je navodila za sabotažne akcije in za zbiranje orožja. Peter Cvetko je odnesel v Ptuj dve puški in municijo. Na markovskem terenu so se že zgodaj začele sabotažne akcije, predvsem na cestah, kjer so zamenjavali kažipote in nastavljali vojaškim avtomobilom žeblje. Poleg sabotažnih del so poskrbeli tudi za varna skrivališča slovenskih knjig, v kolikor jih že ni dosegla okupatorjeva roka.

Na sestanku pri Francu Simoniču

Franc Simonič, študent agronomije, poročen z zavedno slovensko učiteljico Vinko Selko, je stanoval ob prihodu okupatorja v hiši Martina Klinca, ki je stala sredi Markovec. Tov. Franc, danes dobro znani politični funkcionar, je bil že takrat po prepričanju komunist. Pri ljudstvu je bil zaradi prijaznega značaja zelo priljubljen. V času okupacije je s svojim osebnim ugledom vplival s svojo besedo na sovaščane. Enkrat poleti 1941 je sklical sestanek v svojem stanovanju. Kaj več o tem sestanku, kjer so obravnavali snovanje OF, bo moral še sam napisati.

Poleti in jeseni 1941 je prihajal v Markovce tudi član KP tovariš Rudi Ilec iz Grajene. Že pred vojno je hodil tu sem, predvsem v Borovce, kjer je bil povezan z Markom Kuharjem. Pri njem se je sestajal z naprednimi delavci in malimi kmeti. Na tem področju je širil socialistično idejo tudi Tone Žnidarič, ki je odšel leta 1936 med španske antifašistične borce. Med okupacijo je Žnidarič spet prišel v markovški okoliš že leta 1941 na zimo z imenom Štefan. Marko Kuhar se je zelo trudil, da bi pri Markovcih čim več prebivalcev stopilo v OF. Večkrat je trosil propagandne letake. V Markovcih se je povezal s Francem Simoničem, v Novi vasi pa s Cvetkom. Ilec omenja v svojih spominih srečanja z Lojzetom Štrafelom, ki je bil izučen za ključavničarja in je bil zaposlen nato v Vugovi trgovini v Ptuju. Z njim sta nekaj tednov leta 1941 pripravljala sabotažne akcije, a žal so Štrafela kmalu zaprli in je padel 23. septembra 1941 kot talec v Mariboru.

Z Markovčani sta bila povezana tudi organizatorja OF v ptujskem okraju Zvonko in Ženka Sagadin, pa tudi Franc Osojnik iz Desenc in Miha Anžel iz Žabjeka. Lojze Štrafela je bil med Markovčani najpogumnejši. Že aprila 1941, ob razpadu Jugoslavije, je skril nekaj pušk, mitraljez in municijo. Ko so julija odšli prvi borci na Pohorje, je zanje oddal orožje. Sam se je udeležil mnogo sabotažnih akcij v ptujskem okolišu. Pomagali so mu tudi sestra Elica in brat Stanko, Jurka Simonič in Janez Primožič.

Lojzetov jetniški dnevnik

Lojzetu Štrafeli je izdajalska roka preprečila namenjen odhod v ilegalo, ker so ga gestapovci aretirali dan preje. Ohranili so se listi njegovega dnevnika, ki jih je napisal prve dni po aretaciji:

»Dne 23. maja 1941, v petek, ko je bilo pri nas v trgovini največ dela in sem ravno stregel, je prišel pome gestapovec in me je vprašal za osebne podatke, odpeljal v svojo pisarno, kjer me je zasliševal o podrobnostih. Pri meni so našli sokolsko legitimacijo in sliko sokolskega nastopa v Ptuju, na kateri smo bili trije člani Sokola v krojih. Oboje so mi vzeli. Noč sem prebil na kazenskem sodišču v Ptuju. Tam sem premišljeval o domu, o starših in o svojem dekletu, ki je bila zaprta že 14 dni na Borlu. Drugi dan ob pol osmih zjutraj sta prišla pome dva gestapovca in me odpeljala v kapucinski samostan, kjer sem našel med zaporniki mnogo znancev. Z njimi sem šel na sprehod. Okoli desete ure je prišel po nas pokrit tovornjak in nas odpeljal na Borl. Ko smo na Borlu izstopili, smo zagledali spet mnogo znanih ljudi. Med njimi je bil Mirko Koželj, ki je pometal hodnik. Z njim sem bil preje v službi v istem podjetju. Ta znani komunist mi je bodrilno namignil: »Korajžno«. Nas novince so namestili v viteški dvorani, kjer smo odložili prtljago. Nato so nas poklicali v pisarno, kjer so nas zasliševali; tokrat so spet zahtevali samo osebne podatke s premoženjskim stanjem. Pred obedom, ki je bila moja prva jed po 30 urah zapora — sem srečal učitelja Beloglavca, šolskega upravitelja pri Vidmu. Vprašal me je, če sem že govoril z mojim dekletom. Povedal sem mu, da je še nisem videl. On jo je šel iskat. Pozdravila sva se in govorila kakih deset minut...«

Tu se konča dnevnik Lojzeta Štrafela, kajti dogodki, ki so se vrstili od takrat naprej, so mu vzeli voljo do pisanja, bili pa so tudi tako kočljivi, da je bilo boljše skriti jih v svoje srce. Če bi napisal vsa grozotna mučenja in morda konfrontacijo z izdajalci, bi okupator podivjal ob teh zapiskih. Lojze je bil junak. Pred okupatorjem ni klonili. Nobene muke niso izsilile priznanja.

Literarni večeri »Svobode«

DPD »Svoboda« Majšperk namerava prirejati od marca tega leta dalje literarne večere, na katerih bodo brali svoja leposlovna dela, recitirali pesmi, deklamirali itd. člani »Svobode«, zlasti pa mladi člani obeh majšperških kolektivov, ki jih veseli kulturno-prosvetno udejstvovanje.

Oddaja »Pokaži, kaj znaš« v Majšperku

Letos aprila bo v Majšperku v dvorani »Svobode« oddaja »Pokaži, kaj znaš« v občinskem merilu. O dnevu oddaje bodo javnost pravočasno obvestili, obenem pa pozvali vse mlade talente, da se bodo prijavili na nastop s svojimi deli. Ob tej priložnosti bo Majšperk spoznal dela mladih ljudi z območja občine Ptuj.

Beneški fantje in mladina iz Hoč na gostovanju

V začetku februarja tega leta so pripravili »Beneški fantje« in »Mladina iz Hoč« prebivalcem iz Majšperka in okolice prijeten zabavni večer. Obakrat je prišlo na prireditev zadovoljivo število poslušalcev in gledalcev. Obe gostovanji sta bili v nedeljo, ko imajo ljudje več časa. Napovedanih imajo še več gostovanj.

Igrišča in kopališča med prvimi skrbmi »Partizana«

Na nedavnem občnem zboru »Partizana« Majšperk je bilo med drugim sklenjeno da bo potrebno za poživitev športne dejavnosti na novo urediti obstoječa igrišča za tenis in odbojko, zlasti pa bo potrebno pristopiti k zgraditvi kopalnega bazena v nadaljevanju igrišča. Bazen bi bil velik 25 krat 12,5 metra. Z zemeljskimi deli bi začeli takoj spomladi. Pripadniki »Partizana« in drugih množičnih organizacij nameravajo vložiti v graditev bazena nad 8000 delovnih ur. Nekaj sredstev je že zbranih v ta namen. Ob večjem bazenu bi bil še manjši bazen za otroke. K bazenoma spadajo še kabine.

Z graditvijo bazena bi začeli že lansko leto, pa še niso bile urejene vse formalnosti, ki so neizbežne v zvezi z lokacijo, graditvijo in sredstvi.

Novoizvoljeni odbor je obljubil vso skrb in aktivnost, da se bo »Partizan« razširil za nove sekcije, za teniško, na mladinsko žensko in moško vrsto, člansko žensko in moško vrsto in drugo in da bo prišlo v vrste »Partizana« čimveč mladih ljudi.

Za vsakogar nekaj zanimivega

Beograd velemesto

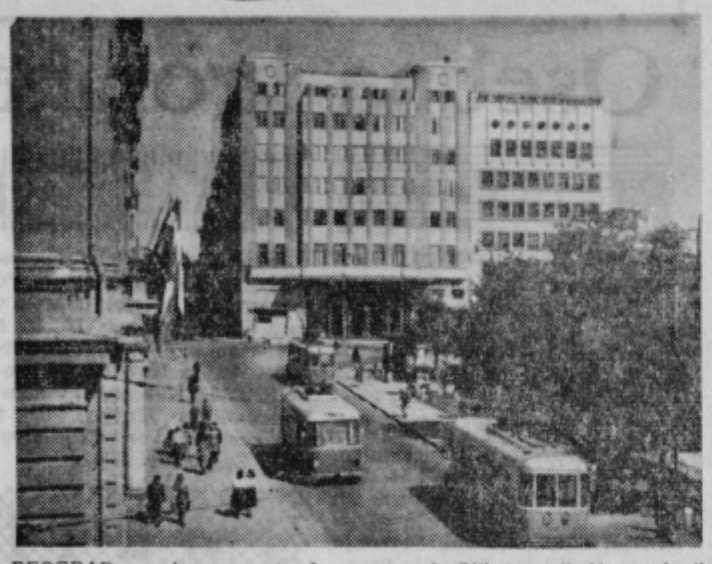

BEOGRAD — glavno mesto Jugoslavije, se naglo spreminja v moderno velemesto.

Letos bodo začeli graditi novo beograjsko rečno pristanišče z zmogljivostjo 2,000.000 ton. To bo eno največjih in najbolj zaposlenih pristanišč na reki Donavi.

Pri Beogradu gradijo tudi novo civilno letališče, ki bo največje v srednji Evropi. Na to letališče se bo spustilo do 6000 letal na leto. Letališča se bodo mogla posluževati tudi najhitrejša reaktivna letala.

Beograd je zgodovinsko mesto, ki je do druge svetovne vojne ohranilo mnoge karakteristike mesta iz časov turškega vdiranja v Evropo. Po končani vojni se je začelo lice Beograda naglo spreminjati. Zgrajena so bila nova moderna poslopja, število prebivalcev se je v 15 letih zvišalo na čez 700.000 in mesto je nedvomno postalo močan politični, gospodarski in kulturni center povojne Jugoslavije.

V šolah v Beogradu je zdaj trikrat ali štirikrat več dijakov, kot jih je bilo pred vojno. Število univerzitetnih fakultet se je zvišalo od 6 na 18. Beograd ima tudi 4 akademije in 7 velikih in modernih višjih šol.

V tovarnah v Beogradu dela 50 tisoč delavcev.

Letos se bo Beograd še bolj razvil in moderniziral. Po končani vojni so zgradili 28.000 novih stanovanj, letos pa jih bodo zgradili nadalnjih 5.500.

Kongres novinarjev SZ

V Moskvi so nedavno imeli prvi kongres novinarjev Sovjetske zveze. Ob tem smo zvedeli, da imajo v Sovjetski zvezi 60.000 novinarjev, katerim moramo prišteti še nadaljnjih 23.000 urednikov radijskih in televizijskih postaj. To se pravi, da je v Sovjetski zvezi 83 tisoč oseb, ki se ukvarjajo z novinarstvom.

Če tem dodamo še razne dopisnike, ki se z dopisništvom ukvarjajo le kot s stranskim poklicem, je v Sovjetski zvezi zares veliko novinarjev. V Sovjetski zvezi izhaja 7,637 dnevnikov in 3,824 periodičnih publikacij. V primerjavi z letom 1913 izhaja danes v Sovjetski zvezi 18-krat več dnevne ali periodične »tiskane besede«.

To smo zvedeli iz kongresnega poročila. Na kongresu je 700 delegatov predstavljajo svojih 83.000 kolegov. Na kongres so prišli kot gosti tudi najvidnejši predstavniki komunistične partije in oblasti ter tudi sam predsednik sovjetske vlade Nikita Hruščev.

Z letalom nad meglo

V Sovjetski zvezi so pričeli na letališčih uspešno odpravljati meglo in oblake s pomočjo letala, ki leti s hitrostjo 200 kilometrov na uro in razpršuje na zameglenem področju kristalčke suhega ledu ter ionizirajoče srebro. Okoli teh umetno razpršenih kondenzacijskih jeder se prične megla vtekočinjati v kapljice in v 15 minutah lahko na ta način z enim letalom očistijo 5 km širok pas zameglenega področja.

Obdavčeno vse, kar je izven hiše

Davčni urad v Hamburgu je sklenil, da bo obdavčil vse stvari, ki zavzemajo prostor izven hiše: okniče, ki se odpirajo navzven, reklamne izobeske, kioske, stojnice za prodajo sadja, radijske in televizijske antene, skratka vse, kar moli na cesto ali izven hiš.

Najbolj so prizadeti lastniki motornih vozil, ki parkirajo kar pod cestno svetilko in ob pločniku. Vest o tem odloku davčne uprave je izzvala veliko ogorčenje. Skupine zastopnikov industrije, obrti in reklame so alarmirali tisk. Poročila pa so izzvala val ogorčenja. Med prvimi je vložil protest Avtomobilski klub Nemčije. Pritožbe prihajajo z vseh strani. Kljub pomirjevalnim razlagam uradov so Hamburžani še vedno nezaupljivi kajti nihče ne jamči, da ne bo kasneje zahtevala birokracija več, kot zahteva zakon.

Ta jo je pogruntal

Stari naglušni bogataš si je nekega dne kupil miniaturni slušni aparat. Po dveh tednih se je vrnil v prodajalno in ves vzhičen pripovedoval, da je sedaj nad vse srečen, ker lahko prisluhne vsakemu pogovoru, celo, če se razvija v sosednji sobi. Prodajalec je bil radoveden in izrazil upanje, da so tudi njegovi sorodniki zdaj veseli nad to spremembo. Starček se je hudomušno zahihital in dejal:

— Oh, saj jim nisem povedal, Samo sedim in poslušam. Medtem pa sem že dvakrat popravil testament . . .

Ladijski motor z 20.000 konjskih sil

V neki tovarni ladijskih motorjev na Škotskem so izdelali motor, ki ima 20.000 KS. Vgrajen bo v čezoceansko ladjo »City of Melbourne«, ki bo vzdrževala redno pomorsko zvezo med Veliko Britanijo in Avstralijo. Motor tehta nič manj kot 729 ton.

Trajnost tranzistorjev

Navadne elektronke trajajo od 100 do 1500 ur, nato pa katoda ne more več oddajati elektronov. Drugače pa je pri tranzistorjih. Ti lahko vzdržijo 60.000 do 70.000 ur, kar praktično pomeni, da so radijski sprejemniki, opremljeni s tranzistorji, tako rekoč večni.

Tudi to so rekordi

Avstralski domačini uporabljajo dve vrsti bumerangov: bojne in pa lovske. Bojni bumerang se ne vrne v tistemu, ki ga je zagnal, lovski pa prileti spet nazaj. Uradni podatkov o metanju bumeranga sicer ni, vendar vedo povedati očividci, da so avstralski domačini metali lovske bumerange tudi do 140 metrov daleč, bojne pa celo dalj kot 200 metrov.

Med minulo svetovno vojno je ameriški poročnik Alfred Bozis pred pričami vrgel ročno bombo v nasprotnikovo utrdbo, ki je bila 80 metrov daleč!

Rekord v pisanju morsovih znakov je dosegel Ted. R. McElroy iz Amerike, ki je na tekmovanju v Karolini oddajal po 75 besed v minuti, kar pomeni, da je v vsaki sekundi oddal povprečno 17 morsovih znakov! Tega njegovega rekorda ni doslej še nihče presegel.

Nova filmska kamera

V Sovjetski zvezi so izdelali novo filmsko kamero za 70 mm filmski trak, ki je torej dvakrat širši od dosedanjega filmskega traku. Za poskušnjo so posneli krajši film. Slike so jasnejše kot na prejšnjih filmih, posnetki dajejo večji videz plastičnosti in tudi občutek stereofoničnosti je izrazitejši.

Hrvaški Indijanci

Jugoslovansko poglavje ameriške zgodovine je verjetno staro prav toliko, kakor Amerika sama. Naši ljudje so prišli v Novi svet bržkone že s Kolumbom, saj so bili hrvaški mornarji iz Dubrovnika tedaj zelo znani in cenjeni. Dalmatinci so za 4 desetletja prehiteli ponesrečen poizkus Sir Walter Raleigha, da bi ustanovil prvo angleško kolonijo na ozemlju današnjih Združenih držav.

Okrog leta 1540 je odplulo v Ameriko več dubrovniških ladij v upanju, da bi našli primerno zemljo za begunce, ki so se pred Turki v vedno večjem številu zatekali v dubrovniško republiko. Zdi se, da se je ena ali več teh ladij ponesrečilo na obali sedanje Severne Karoline; nekaj mornarjev se je tedaj rešilo verjetno na otok Roanoke. Tam so se pomešali z domačini, ki jih poznamo odslej kot Hrvàške Indijance (»Croatan Indians«). V Severni Karolini živi še danes ljudstvo, ki se imenuje »Croatans« in trdi, da so njihovi potomci davna hrvaška plemena. Pred severno karolinsko obalo leži »Hrvaški otok« (Croatan Island) in »Hrvaška ožina« (Croatan Sound).

»Hrvaške Indijance« so odkrili leta 1580. Nekateri ameriški učenjaki in zgodovinarji trdijo, da ti Indjanci niso potomci tistih davnih hrvaških brodolomcev. Vendar se to ne zdi povsem verjetno. Dubrovniška pomorska zgodovina trdi, da se ladje, ki so odplule v Novi svet sredi šestnajstega stoletja, niso nikdar vrnile.

Naši ljudje so bili torej med prvimi, če ne celo prvi, priseljenci iz Evrope, ki so se naselili na ozemlju današnje ZDA. (Po ameriških virih.)

Rekordi narave

Revija organizacije UNESCO je zbrala naslednje podatke: 1. februarja 1933 je pokazal barometer v sibirskem kraju Oimekonu 68 stopinj pod ničlo. S tem je bil izenačen rekord, ki so ga leta 1892 zabeležili v Verhojansku sredi zime. V višinah 3000 metrov so izmerili na Groenlandu 6. decembra 1949 60 stopinj pod ničlo. Tripolitansko mestece Aziria lahko edino tekmuje s severnimi kraji. 13. septembra 1922 je barometer kazal 58 stopinj pod ničlo.

Najvišjo povprečno temperaturo so morali prestati prebivalci somalskega kraja Lugh. Najnižjo povprečno temperaturo pa so našli na Južnem tečaju. 32 stopinj pod ničlo je v teh krajih vsakodnevni pojav.

V ameriškem mestecu Jeffersonu je nekega dne padlo v eni minuti 175 milimetrov dežja. V Missouriju ga je padlo 22. junija 1947 v eni uri 300 mm. Kraj Arica v južnih puščavah Čila pa je v zadnjih 43 letih dobil samo 0,51 mm padavin.

Oglejmo si še nekaj manj znanih rekordov narave. Najtežji slon je tehtal 6 ton in 400 kilogramov, Amerikanec Darden pa 450 kg. Dosegel je kar lepo starost, saj je umrl pri 59 letih. Najtežji dojenček je bil verjetno neki Kanadčan, ki je tehtal 10,680 kg. Njegova mati je bila visoka 2,29 metra.

Težko je reči, kdo je bil najvišji človek. UNESCO omenja Američana Roberta Wadlowa. Visok je bil 2,68 metra. Še težavneje je določati najstarejšega zemljana. Teksanec Walter Williams je predlanskem praznoval sto štirinajsti rojstni dan. Neki Perzijec je pa baje dosegel 167 let starosti.

— — —

Vsak s svoje strani

Naš jezik je na vsak način zadeva, ki je odvisna od razlage. Tako, kot gleda človek nanj, tako se kaže v njem svet in tako se tudi izraža v besedah.

Vzemimo preprost stavek:

»Marta pride skozi vrata in reče: ‚Dobro jutro!'«

Zelo preprost dogodek, ali ne?

Vendar poglejmo, kako bi ta dogodek opisalo domišljije polno pisateljevo pero:

»Marta je za trenutek zastala pred vrati. Preprosta, dobro osnažena in že od mnogih rok, ki so tukaj skozi šle svoji neizprosni usodi naproti, obrabljena kljuka se ji je tisti trenutek zazdela kot tista velika meja ločnica med preteklostjo in prihodnostjo. Toda čas je hitel — morala se je odločiti in pritisniti nanjo. Vrata so se počasi odprla, kot bi se pred njo odpirala, kot bi se pred njo odpirala skrivnostna pot v neznano. Z zadržanim korakom je nato Marta kljub vsemu vendarle prestopila prag. Bližina ljubljenega človeka, posebna atmosfera, ki se je širila za vrati, vse, kar je bilo za njo in kar jo je čakalo — vse to je dalo prav poseben prizvok njenemu glasu, ko je enostavno in preprosto dejala: ‚Dobro jutro!'«

Pisec kriminalnih romanov bi stvar seveda drugače videl:

»Marta je planila k vratom. Iz njenega grla se je izvil krik groze — kljuka je bila vsa krvava! Še hip in odprla je vrata, njene oči, polne groze, so bile široko odprte, pripravljena je bila na vse, tudi na najhujše, ko je s stisnjenim glasom izdavila: ‚Dobro jutro!'«

Toda svet ne živi od pisateljev. Svet napolnjujejo najrazličnejši ljudje in vsi imajo pravico do svojega gledanja nanj in na dogodke. Denimo, kako bi opisal takle dogodek Evstahij Čok, industrijski korespodent, star 53 let, dve leti pred pokojem:

»Zgoraj navedena Marta Kolenc je v zvezi z dano dispozicijo in v dogovoru z Vašim cenjenim zastopnikom, loco, stopila v prejšnjem odstavku omenjeno sobo ter se pri tem poslužila tem namenom namenjenih vrat, da bi lahko s spoštovanjem ugotovila: ‚Dobro jutro!'«

Malce drugačen in v primerni svežini bi verjetno zvenel opis tega dogodka, ki bi ga dal od sebe kak gospodič s promenado v origina bluejeans, Tarzan-frizuro in čevlji na nadstropja:

»Potem se je Marta zvalila v bunker starega leva, z zadnjo taco kresnila klapo za seboj in zakrakala: ‚Haudi — kavboj!'«

V službi osivelega sodnega oficiala Vilibalda Kojca bi opis tega dogodka nosil gotovo zopet svojski pečat:

»Pristopi stranka Kolenc Marta, roj. Kolenc, neporočena, stara 32 let, še ne kaznovana, in izjavi na zapisnik: ‚Dobro jutro!'«

Strokovnjak za reklamo zobne kreme »Densofix« bi iz tega dogodka naredil strip, poln napetih dogodkov kje iz Južne Amerike:

»Polna zaupanja vase je Marta podjetno odprla vrata — vedela je: Človek z bleščeče belimi zobmi, kot jih daje edino ‚Dentofix', se lahko povsod uveljavlja! ‚Dobro jutro!' je zasijala in vsakdo v sobi je v istem trenutku moral pomisliti: Da to je ‚Dentofix' zobna pasta, to je zdravje ustne dupline, brez zobnega kamna in vnetja zobnega mesa, kot ga daje le nega z ‚Dentofix' zobno kremo! Kajti priznati si moramo: Kaj bi bila Marta brez ‚Dentofix' zobne kreme? Tako pa je lahko pokazala dobesedno vsemu svetu zobe — dobesedno in v prispodobi. In kljub temu je zavelo od nje samo zdravje, svežina in negovano zobovje, seve z ‚Dentofixom'!«

In končno — kaj bi napisal o tem dogodku neutrudni zapisovalec vseh vsakdanjih dogodkov — naš kronist v časopisu:

»O vseh podrobnostih še manjkajo avtentična poročila!«

Spoznavanje človekovega značaja

Od nekdaj je človek težil k razpoznavanju samega sebe. Že stari Grki so se mnogo ukvarjali s tem vprašanjem in vemo, da je Hipokrat (460—377), ki ga imenujemo očeta medicine, poznal štiri glavne telesne sokove. Po njih je sklepal o človekovem značaju. Oni telesni sok, ki prevladuje v organizmu, ustvari tudi človekov značaj, pravi Hipokrat. Kri, žolč (beli in črni) ter sluz naj bi bile one skrivnostne tekočine.

Kolerik je človek naglega nasilnega temperamenta, pri njem prevladuje beli žolč. Sangvinik je nagel, vendar slaboten ter prevladuje kri; melanholik je močan, počasen človek s črnim žolčem, kot najmočnejšo telesno snovjo; flegmatik pa je slaboten, počasen, pri katerem prevladuje sluz. Koleriku pripisujemo razburjenje, sangviniku nestalnost, melanholiku potrtost, flegmatiku mir. Seveda je to pojmovanje nekoliko grobo in primitivno, vendar vidimo, da so že v starem veku prav dobro ločili glavne poteze človekovega temperamenta.

V prejšnjem stoletju so se ukvarjali predvsem s teorijo, kako vpliva telesni ustroj na značaj. Hoteli so tudi priti do dna raznim pojavom v duševnosti homo sapiensa. Ustvarjeni so bili temelji današnje psihoanalize. V umetnosti so predvsem težili k rahločutnemu razpoznavanju raznih psihoz in v tem sta bila Dostojevski in Zola nenadkriljiva mojstra. Razvila se je tudi teorija o ciklotimikih in chicotimikih. Ciklotimiki naj bi bili ljudje odkritega značaja, preprosti, spravljivi, skratka, prave dobričine. Oni so pikničnega telesnega ustroja, majhni, okrogloličnі. Chicotimiki pa so zaprti ljudje, visokorasli, hladne, odljudne narave. Njih zopet delimo v asthenike in atletike. Prvi so dolgi in nesomerno suhi ljudje, drugi pa močni, mišičasti somerne zunanjosti. To so seveda stvari, ki držijo le načelno in kdor bi se strogo ravnal le po človekovi zunanjosti, bi se verjetno večkrat uštel.

Predvsem imamo dvoje pojmovanj o človekovi duševnosti. Statično pojmovanje o »večno starih teorijah«, kjer je značaj že v naprej določen, skratka, »usoda« je posegla vmes. Dinamično pojmovanje pa pravi, da je človek dejaven del družbe in ves njegov razvoj naj bi bil odvisen izključno od okolja, v katerem je bil vzgojen. Ta nazor odklanja sleherni vpliv dednosti. Kompromis med obema je rodil teorijo o dednosti. Dednost je biološka tradicija in s teorijo o poreklu se je ukvarjal Hipolyt Taine (1828—1892). Bil je sodobnik slavnega Balzaca, Flauberta in Zolaja. Njegova teza o dednosti povezuje človeka z družbenim dogajanjem in naravo. »Človek ni samo del družbenih sil, temveč njegova osebnost tudi aktivno sodeluje kot del teh sil. Pri človeku je važno izročilo preteklih rodov, odnos med osebnostjo in družbo v sedanjosti ter vizija o bodočem življenju.« Biološka in rodbinska dednost igrata tu veliki vlogi. Tu naletimo na dvoje zmot. Ali ocenjujemo biološko tradicijo kot življenjsko opravičilo za sedanje početje, to je statično reakcionarni nazor, ali pa odrekamo tradiciji sleherni vpliv na sodobno življenje, to je lažidinamični avantgardistični nazor. Važno je oboje, tradicija in volja človeka ter njegovo hotenje. Novejša sociologija se podrobno ukvarja s temi vprašanji, zato tudi razlikuje več tradicij: biološko, rodbinsko, nacionalno, razredno itd. Kakor vidimo, je človek vedno težil k spoznavanju samega sebe in ravno spoznati se je morda največja težava vsakega posameznika.

S. B.

Slabe strani življenja nas uče ceniti njegove dobre strani.

Goethe

—

To, kar imenujejo angeli nebeška slast, kar imenujejo hudiči peklenska muka, imenujemo ljudje ljubezen.

Heine

HIROŠIMA

(Nadaljevanje in konec)

Ogenj se nam je bližal, vročina pa je postajala čedalje hujša in če bi nas nekdo prisebno ne pobrizgal s požarno brizgalko, res ne vem, če bi vse to preživeli.

Kljub vročini me je začela tresti mrzlica. Brizganje z vodo je bilo prehudo. Srce mi je strahovito razbijalo; pred očmi se mi je zavrtelo.

»Kurušii,« sem komaj še zamrmral. »Vsega je konec.«

Zaslišal sem glasove, kakor da bi prihajali od zelo daleč. Ti glasovi so se približevali in postali jasnejši. Odprl sem oči. Dr. Sasada me je držal za zapestje in poslušal utrip žile. Kaj se je vendar zgodilo? Gospodična Kado mi je dala injekcijo. Moč se mi je polagoma vračala. Najbrž sem prej omedlel.

Padati so začele debele dežne kaplje. Nekateri so si želeli naliva, ki bi naj pogasil požare. Toda te kaplje so bile muhaste; le dvakrat je malce poškropilo in to je bil tudi ves dež.

Prvo nadstropje poštne direkcije je bilo zdaj že povsem v plamenih in zublji so se naglo bližali naši majhni oazi pri vhodu. Takrat sem komaj doumel, za kaj pravzaprav gre, kaj šele, da bi kar koli pomagal.

Železen okenski okvir, ki ga je ogenj izjedel, je treščil tik za nami na tla. Mimo mene je švignila ognjena kepa in mi zažgala srajco. Spet so me polili z vodo. Potlej pa ne vem več dobro, kaj vse se je dogajalo.

Spomnim se hude bolečine, ko me je dr. Hinoi s silo postavil na noge. Spomnim se tudi, da so me potiskali naprej ali pravilneje — vlekli, medtem ko se je vse moje bistvo upiralo trpljenju, ki sem ga moral prestati.

V spominu mi je še, kako sem potem nad seboj zagledal praznino. Ogenj se je moral poleči. Torej sem le še živel. Moji prijatelji so napravili vse, kar je bilo v njihovi moči in me spet rešili.

Iz protiletalskega zaklonišča, izkopanega v zemlji, se je pojavila glava. Zaslišal sem glas stare gospe Saeki, ki ga res ni bilo mogoče zamenjati s katerim koli drugim, kako mi pravi: »Le pogum, doktor! Vse bo še dobro. Ves severni del mesta je pogorel. Ognja se nam torej ni treba več bati.«

Stara gospa se je tako trudila, da bi me pomirila in opogumila, kakor da bi bil njen sin. Prav je imela; ves severni del mesta je bil docela požgan. Nebo je bilo še zmeraj temno, tako da nisem vedel, ali je že večer ali pa šele poldne. Kaj pa če je že naslednji dan? Čas ni imel več nobene veljave. To, kar sem preživel, bi se namreč prav lahko zgodilo v trenutku ali pa bi se dogajalo od vekomaj.

Čeprav ni več gorelo, se je iz drugega nadstropja bolnišnice še kar naprej kadilo. Ob tem sem pomislil, da najbrž ni ničesar več, česar bi se ogenj lahko še prijel; pozneje sem zvedel, da je prvo nadstropje bolnišnice ušlo razdejanju predvsem zaradi prizadevnosti in hrabrosti dr. Kojame in dr. Hinoja.

Razen mrtvakov ni bilo na ulici videti nikogar. Nekateri so bili taki, kakor da jih je smrt pokosila med begom; drugi so ležali po tleh z razkrečenimi udi, kakor da jih je kak velikan z višav treščil v smrt.

Hirošima ni bila več mesto, temveč le še požgana puščava. Tako na vzhodu kot zahodu je bilo vse zravnano z zemljo. Precej oddaljene gore so se mi zdele bliže kot običajno. Gričevje pri Ušiti in gosta hosta pri Higitsu sta se risali sredi megle in dima kot nekak nos in oči sredi obličja. Kako neznatna je postala Hirošima brez svojih hiš.

Smer vetra se je spremenila in dim je spet zatemnil nebo.

Nenadoma sem zaslišal, kako nekdo kriči: »Letala! Sovražna letala!«

Mar je bilo to sploh mogoče po vsem tem, kar se je že zgodilo? Kaj neki naj še bombardirajo? Tedaj pa je moje razglabljanje pretrgal glas, ki je izgovarjal znano ime.

Strežnica je poklicala dr. Katsuba.

»Saj to je vendar dr. Katsube! Prav on!« je veselo vzkliknila stara gospa Saeki. »Prišel je dr. Katsube!«

Res je bil dr. Katsube, naš glavni kirurg; videti je bilo, kakor da nas sploh ni opazil, ker je odhitel naravnost v bolnišnico. Pozabili smo na sovražna letala, zakaj tako zelo smo se razveselili, da je dr. Katsube še živ in spet med nami.

Še preden sem se utegnil upreti, so me prijatelji odpeljali v bolnišnico. Prehoditi je bilo treba vsega kakih sto metrov, toda že to je zadostovalo, da mi je srce začelo hitro utripati, kar je jasno govorilo, da sem bolan in šibak.

Spominjam se trde mize in bolečin, ko so mi šivali lica in ustnico. Prav nič pa se ne spominjam ostalih štirideset ali še več ran, ki mi jih je dr. Katsube zakrpal še pred nočjo.

Potem so me odnesli v bližnjo sobo in še pomnim, kako me je prevzela silna utrujenost in se mi je dremalo. Sonce je že zašlo in pustilo za seboj temno rdeče nebo. Takšno je bilo, kakor če bi ga ožgali ognjeni rdeči zublji gorečega mesa. Zazrl sem se vanj in že me je premagal spanec.

(V Hirošimi na Japonskem je bilo ubitih jasnega jutra 6. avgusta 1945 z eksplozijo ameriške atomske bombe na tisoče ljudi, še več jih je bilo hudo ranjenih in mimo tega je bilo razdejanih nešteto hiš, v katerih je živelo četrt milijona prebivalcev — a vse to se je zgodilo tisti hip, ko se je razpočila ena sama bomba.

Pisec je končal svoj dnevnik s 30. septembrom 1945. leta. Knjiga obsega 210 strani in jo je 1958. izdala Cankarjeva založba v Ljubljani. Ima jo večina knjižnic.)

PTUJSKI TEDNIK

Občinski ljudski odbor Ptuj

ODLOKI IN OBVESTILA

Občinski ljudski odbor Ptuj
Ptuj, dne 22. febr. 1960.

NAVODILO
za volitve novih hišnih svetov.

Po zakonu o stanovanjskih razmerjih (Uradni list FLRJ, št. 16/59) se volijo hišni sveti v začetku vsakega leta.

Zato vabimo vse hišne svete na območju občine Ptuj, da takoj pristopijo k volitvam novih hišnih svetov. Volitve se naj izvedejo med 1. in 10. marcem.

Hišni svet voli zbor stanovalcev. Zbor stanovalcev tvorijo **vsi polnoletni stanovalci** stanovanjske hiše. Tudi podnajemniki imajo pravico, voliti hišni svet. To je razlika od dosedanjega načina, ko so hišni svet volili samo uživalci stanovanj.

Hišni svet ima od 3 do 7 članov. Koliko članov v tem okviru bo imel hišni svet v posamezni hiši, odloči zbor stanovalcev.

Iz posameznega stanovanja sme biti izvoljen v hišni svet le en stanovalec.

Če prispeva k vzdrževanju stanovanjske hiše ali posameznih delov državni organ, zavod ali gospodarska organizacija, lahko ta določi v hišni svet svojega predstavnika, ki ima pravice in dolžnosti člana hišnega sveta. To velja tudi za investitorja, ki je hišo sezidal po letu 1945, čeprav ne prispeva k vzdrževanju.

Dosedanji hišni sveti morajo podati zboru stanovalcev splošno poročilo o svojem poslovanju v pretekli dobi. Zboru stanovalcev je treba predložiti zaključni račun, ki ga potrdi zbor stanovalcev. Tako potrjeni zaključni račun je treba predložiti občinskemu ljudskemu odboru. V to svrho so dobili vsi hišni sveti od Stanovanjske skupnosti Ptuj obračun dohodkov in izdatkov za leto 1959.

Hišni sveti bi morali predložiti zboru stanovalcev tudi predlog predračuna dohodkov in izdatkov stanovanjske hiše za tekoče leto. S temi predlogi bo potrebno počakati, dokler hišni sveti ne bodo dobili odločb o novih stanovanjskih najemninah.

O zboru stanovalcev se piše zapisnik.

Novo izvoljeni člani hišnega sveta si izvolijo izmed sebe predsednika in njegovega namestnika. Hišni svet mora po izvolitvi sporočiti Oddelku za gospodarstvo občinskega ljudskega odbora ime predsednika hišnega sveta in njegovega namestnika.

Vsa pojasnila v zvezi z volitvami hišnih svetov se dobijo na tukajšnjem oddelku.

Oddelek za gospodarstvo.

MLADINCI, MLADINKE, POZOR!

Letalska šola Aerokluba Ptuj bo sprejela večje število mladincev in mladink v modelarsko, padalsko in letalsko šolo.

Pogoji za sprejem so naslednji:

1. Kandidat mora izpolniti 16 let starosti;

2. Zdravstvena sposobnost (kar bo ugotovila letalska zdravniška komisija);

3. Dovršeni 4. razr. gimnazije ali njej enakovredne šole.

Za kandidate, ki želijo postati modelarji, niso obvezni gornji pogoji.

Šolanje bo na amaterski bazi z vmesnimi taborjenji na letališču Moškanjci. Po uspešno opravljenih izpitih je možno nadaljnje šolanje v šolah Letalske zveze Jugoslavije in Jugoslovanskega vojnega letalstva.

Prijave se sprejemajo do 5. III. t. l. v pisarni Aerokluba Ptuj (Občinski komite) dnevno od 16. do 18. ure ter v nedeljo od 9. do 11. ure.

Uprava

Razglas

Oddelek za gospodarstvo Občinskega ljudskega odbora Ptuj na podlagi 3. točke odredbe o določitvi skočnine za osemenitev goved v občini Ptuj

o b v e š č a

vse živinorejce, da so na krajevnih uradih razgrnjeni seznami živine in izračun skočnine za leto 1960. Vsak živinorejec ima pravico vpogleda v ta seznam in v primeru nepravilno predpisane skočnine tudi pravico do pritožbe v roku 15 dni na občinski ljudski odbor Ptuj. Za izračun skočnine je odločilno stanje na dan popisa. Vse poznejše spremembe se bodo reševale v skladu s citirano odredbo.

Oddelek za gospodarstvo.

Terenska služba zdravnikov

Dežurstvo splošnih zdravnikov se vrši od 14. do 7. ure po sledečem razporedu:

26. 2. 1960 dr. Slobodan Žakula
27. 2. 1960 dr. Nada Pavličev
28. 2. 1960 dr. Nada Pavličev
29. 2. 1960 dr. Ladislav Pirc
1. 3. 1960 dr. Emil Blagovič
2. 3. 1960 dr. Franc Rakuš
3. 3. 1960 dr. Milan Carli

Pomožni dežurni zdravniki vršijo dežurno službo po potrebi, in sicer od 16. do 20. ure po sledečem razporedu:

26. 2. 1960 dr. Milan Carli
27. 2. 1960 dr. Franc Rakuš
28. 2. 1960 dr. Franc Rakuš
29. 2. 1960 dr Emil Blagovič
1. 3. 1960 dr. Ladislav Pirc
2. 3. 1960 dr. Nada Pavličev
3. 3. 1960 dr. Slobodan Žakula

Pomožna ambulanta v Juršincih posluje vsako sredo in vsako soboto od 14. ure dalje.

Pomožna ambulanta Podlehnik posluje vsak ponedeljek, sredo in petek od 14. ure dalje.

Dežurstvo otroških zdravnikov traja od 14. do 19. ure po sledečem razporedu:

26. 2. 1960 dr. Ljuban Cenčič
27. 2. 1960 dr. Aleksander Poznik
28. 2. 1960 dr. Aleksander Poznik
29. 2. 1960 dr. Ljuba Neudauer
1. 3. 1960 dr. Ljuban Cenčič
2. 3. 1960 dr. Aleksander Poznik
3. 3. 1960 dr. Ljuban Cenčič

Otroške posvetovalnice:

26. 2. 1960 v Ptuju od 14. ure dalje.

Vse informacije in naročila za hišne obiske sprejema dežurni center Zdravstvenega doma Ptuj, številka telefona 70 in 80.

Hišne obiske naročajte v dopoldanskih urah, pozneje naročeni hišni obiski se bodo izvršili samo v nujnih primerih

Protituberkulozni dispanzer Zdravstvenega doma Ptuj posluje do nadaljnjega vsak dan od 7. do 13. ure razen torka. Rentgenski pregledi pljuč se vršijo v torek popoldne od 13. do 18. ure, v soboto dopoldne od 7. do 13. ure za vse, ki se zdravijo za TBC in v sredo dopoldne od 7. do 13. ure za vse ostale, ki želijo biti pregledani na pljučih.

Specialistična internistična ambulanta dr. Andrej Lušicky posluje vsak dan razen srede in sobote od 12. do 14. ure.

Uprava ZD Ptuj

Otroška maškerada

Vabimo vse predšolske in šolske otroke na tradicionalno

OTROŠKO MAŠKERADO,

ki bo v nedeljo, dne 28. februarja, od 13. do 17. ure v Kulturnem domu na Bregu.

Zaželjene so otroške maske! Pridejo naj tudi starši in prijatelji otrok.

Za okrepčilo je preskrbljeno. Zabavo bo spremljal priznani zabavni trio »Doremi« iz Ptuja.

Vstopnina: za odrasle 30 din, za otroke 10 din. Maske imajo vstop prost!

Vljudno vabi

Pripravljalni odbor SZDL terena Breg.

Radio Ljubljana in Maribor

LJUBLJANA

NEDELJA, 28. FEBRUARJA

6.00—6.30 Nedeljski jutranji pozdrav — vmes ob 6.05—6.10 Poročila, napoved in dnevni koledar. 6.30 Pihalne godbe v zabavnem ritmu. 7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 7.15 Reklame. 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva. 7.35 Popevke za nedeljsko jutro. 8.00 Mladinska radijska igra — Anton Ingolič: Tajno društvo PGC. 8.45 „V Afriki je reka Nil . . .“ Šaljive otroške pesmi. 9.00 Matineja za zabavo. 10.00 Še pomnite, tovariši . . . Angelca Knific-Barbka: V kremljih gestapa. Vinko Šnoj: Prisegam. 10.30 B. Smetana: Štirje orkestralni odlomki iz opere Prodana nevesta. 10.50 „Hopsasa, rajsasa, pustna nedelja!“ 11.30 Štefan Kuhar: Iz malega raste veliko (reportaža). 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 13.15 Obvestila in zabavna glasba. 13.30 Za našo vas. 13.45 Drobne skladbe z zabavnim orkestrom Raphaele. 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - II. 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila. 15.15 Reklame. 15.30 Bojan Arnič: Pomladni vzkliki. C. Friedman: Slovanska rapsodija štev. 1. Igra pihalni orkester LM p. v. Rudolfa Starača. 15.44 Klavir in hammond orgle. 16.00 Humoreska tega tedna — Mirko Trišler: Kritik. 16.20 Glasbena medigra. 16.30 Šestdeset minut športa in glasbe. 17.30 Radijska igra — Christian Bock -.Heinrich Reinecker: Naš očka se mora oženiti (prva izvedba). Režija Marjan Marinc. 18.40 Kvintet bratov Avsenik in Gorenjski vokalni kvintet. 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba. 19.30 Radijskidnevnik in športna poročila. 20.05 Izberite melodijo tedna (zabavnoglasbena oddaja z nagrado). 21.00 Kaj veseli bi ne peli? 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. 22.15 Zaplešite z nami! 23.00 Poročila in pregled tiska. 23.10 Za ljubitelje popevk (The Hi Los, Johny Ray, Bibi Johns, Bruno Rosetani in zbor Norman Ludoff). 23.35 V razgibanem ritmu do konca oddaje. 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

Tržne cene

na ptujskem živilskem trgu v sredo, dne 24. februarja 1960.

Povrtnina: krompir 20, čebula 40—50, češen 100—120, rdeča pesa 40, zelje v glavah 50, ohrovt 50, solata endivija 120, korenček 40 do 50, peteršilj 50—60, luščen fižol 50, kislo zelje 50, radič 120, motovilec 200, por 50, regrat 200, hren 100, zelena 50, čebuljček 200 do 250.

Žitarice in mlevski izdelki: ajdova kaša 100, pšenica 30, koruza 30, proso 40, koruzni zdrob 50, ajdova moka 60, koruzna moka 40, prosena kaša 80.

Mleko in mlečni izdelki: mleko 30—35, smetana 160, sir 40—80, surovo maslo 500.

Perutnina in jajca: kokoši 400 do 600, piščanci 400—800, jajca 14 din za kos.

Kino

KINO MIKLAVŽ pri Ormožu
predvaja 28. februarja francoski film **»Sakramenska frklja«.**

KINO KIDRIČEVO
predvaja 27. in 28. t. m. ameriški barvni film **»Žena s tremi obrazi«**, 2. in 3. marca francoski film **»Otroci ljubezni«.**

SINDIKALNI KINO MAJŠPERK
predvaja 27. in 28. februarja **»VRATA V PEKEL«**, japonski barvni film; 5. in 6. marca jugoslovanski film **»KALA«**; 12. in 13. marca ameriški barvni film **»PIKNIK«.**

MESTNI KINO PTUJ
predvaja od 26. do 28. t. m. italijanski film **»Vojna in mir«**, II. del; od 1. do 3. marca 1960 italijanski film **»Siromašni, toda lepi«.**

KINO MURETINCI
predvaja 28. februarja japonski film **»Godzila«.**

Žimnice, posteljne vložke, otomane, kauče in fotelje

vam strokovno in poceni obnovi tapetniška delavnica **ZAVODA ZA ZAPOSLOVANJE INVALIDNIH IN DRUGIH OSEB V PTUJU.**

Upravni odbor ZAVODA ZA ZAPOSLOVANJE INVALIDNIH IN DRUGIH OSEB V PTUJU razpisuje mesto

skladiščnika

pogoj: trgovski pomočnik tekstilne stroke

administratorke z znanjem strojepisja

Nastop službe takoj ali najpozneje 1. aprila 1960.

ZGODOVINSKO DRUŠTVO PTUJ priredi v soboto, dne 27. februarja 1960,

VELIKO KURENTOVANJE

Obhod kurentov, oračev, ruse, picekov, vil in drugih pustnih likov po mestnih ulicah od 15.30 do 18. ure.

ZAKLJUČNI NASTOP NA TITOVEM TRGU

NASTOPA ETNOGRAFSKA SKUPINA IZ MARKOVC pod vodstvom Lojzeta Simoniča

PO KURENTOVANJU V RESTAVRACIJI NA GRADU PREDPUSTNA ZABAVA

Osebna kronika

ROJSTVA

na matičnem področju Ptuj

Dečke so rodile: Antonija Lešnik, Mestni vrh 60; Terezija Zadravec, Kajžar 24 — Jožeka; Berta Rožman, Mota 39 — Albina; Marija Čul, Ključarovci 40 a — Jožefa.

Deklice so rodile: Jožefa Debeljak, Medribnik 5 — Danico; Terezija Golob, četale 1 — Darinko; Ana Zorko, Gerlinci 30; Angela Mohorko, Nadole 44 — Marijo; Otilija Kokol, Slovenja vas 45 — Mileno; Terezija Stopnišek, Celje — Jožico; Alojzija Škrabl, Placar 15 — Mileno; Katarina Spevan, Gorenjski vrh 6 — Katarino.

POROKE

Jakob Jančič, Rabeljčja vas 4, Ptuj, in Julijana Šegula, Volkmerjeva ul. 5, Ptuj; Martin Zupanič, Lancova vas 88, in Marija Habjanič, Ptuj, Zagrebška c. 54; Anton Kmetec, Videm 20, in Matilda Habjanič, Videm 20; Maksimilijan Murko, Ptuj, Selska cesta 53, in Cita Cvetko, Ptuj, Zagrebška c. 53.

SMRTI

Marija Ogrizek, Zg. Hajdina št. 12, roj. 1896, umrla 16. februarja 1960.

Nesreča nikdar ne počiva

Poškodbe na glavi: Matilda Zadravec, Dornava 1, je padla s kolesa in si poškodovala glavo; Jožeta Škreca, Žetale 86, je nekdo udaril s sekiro po glavi; Zofijo Šket, Stari grad 60, je napadel sosed in jo poškodoval po glavi; Franca Šketa, Stari grad 60, je napadel sosed in ga poškodoval po glavi; Tekla Topolovec, Ptuj, je bila v prepiru poškodovana po glavi. **Poškodbe na roki:** Miran Kropec, Stopno 3, si je s sekiro poškodoval desno roko; Jožef Merc, Sp. Hajdina 102, je padel na ledu in si poškodoval levo roko; Marija Pišek, Sesterže 44, si je s sekiro poškodovala desnico; Matevža Pečnika, Brstje 29, je nekdo napadel in ga poškodoval po roki. **Poškodbe na nogi:** Franc Lorber, Stari grad, je padel in si poškodoval desno nogo; Ivana Horvat, Zabovci 37, je padla na cesti in si poškodovala levo nogo; Franc Munda, Polenšak 24, si je s sekiro poškodoval levo nogo.

NOVI KRVODAJALCI

Dne 15. in 18. februarja so se odzvali našemu vabilu in vabilu Rdečega križa krvodajalci Polenšaka in Lovrenca. Organizatorjem in krvodajalcem se iskreno zahvaljujemo.

Krvodajalci so: Osebek Marija, Hojnik Terezija, Kmetec Angela, Čuš Frančiška, Janžekovič Alojzija, Plohl Marija, Šmigoc Krista, Njivar Marija, Vičar Liza, Mesarič Antonija, Ratek Marjeta, Janžekovič Ana, Rajht Cecilija, Hojsk Ana, Čuš Liza, Vipavec Ana, Fras Marija, Čuš Marija, Miksa Marija, Šegula Marija, Kekec Albina, Erhatič Marija, Petek Jože, Klajžar Franc.

Iz Lovrenca: Bauman Jernej, Plošenjak Franc, Šmigoc Jože, Urek Irma, Horvat Cecilija, Peršuh Jože, Medved Franc, Pernat Roza, Zavrtanek Vera, Knanjc Marija, Pernat Katica, Brumec Jera, Beranič Štefan, Peršuh Roza, Dolenc Franc, Unuk Marija, Beranič Elizabeta, Jerič Marija, Zafošnik Amalija, Napast Lenka, Valt Rozalija, Bombek Marija, Zajc Ana, Frčec Angela, Travnikar Marija, Zajc Dragica, Kozoderc Marija, Ivančič Dominik, Turk Anton, Zafošnik Stanko, Šibila Marija, Peršuh Anton, Kranjc Katica, Ivančič Ivanka, Peršuh Marija, Peršuh Franc, Žunkovič Marija, Žunkovič Terezija, Drevenšek Janez, Vodušek Anton, Skledar Jože, Dolenc Jože, Peršuh Marija, Strmšek Marija, Drevenšek Marija, Ciglar Marija, Bauman Ana, Dolenc Marija, Plavčak Rozalija, Plavčak Ivan, Pintar Jože, Beranič Maks, Štancar Vera, Strel Roza, Žunkovič Janez, Medved Stanko, Turk Franc.

Splošna bolnica Ptuj
Rdeči križ Ptuj

Iz naših društev

VABILO

Občinski svet Svobod in prosvetnih društev občine Ptuj sklicuje za 27. februarja 1960, ob 9. uri dopoldne v dvorani Narodnega doma v Ptuju svoj

II. REDNI LETNI OBČNI ZBOR

z naslednjim

dnevnim redom:

1. izvolitev delovnega predsedstva, zapisnikarja in overovateljev zapisnika;
2. izvolitev verifikacijske komisije in kandidacijske komisije;
3. poročilo predsednika, tajnika in blagajnika;
4. poročilo nadzornega odbora in razrešnica staremu odboru;
5. načrt dela in predlog predračuna za leto 1960;
6. razprava po poročilih in po načrtu dela;
7. sprejetje načrta dela in predračuna;
8. razprava o predlogu kandidacijske komisije in volitve novih vodstev;
9. razno.

✱ Društva vabimo, naj brezpogojno pošljejo na občni zbor svojega predsednika in tajnika — le v primeru bolezni druga dva delegata, ki sta dobro seznanjena z delom društva.

✱ Vsako društvo mora biti potom svojih delegatov zastopano na občnem zboru občinskega sveta.

Predsednik:
Karel Koren, l. r.
Tajnik:
Franc Hribernik, l. r.

PRVA NOGOMETNA TEKMA ZADOVOLJIVA
DRAVA—SEVER (SLADKI VRH) 5:0 (2:0)

V nedeljo, 24. februarja, sta se srečala na zelenem polju dva člana mariborske nogometne podzveze in odigrala prijateljsko srečanje. Ta tekma naj bi sodila v sestav priprav za nadaljnje spomladansko tekmovanje, ki je tudi pred vrati.

Prva tekma v letošnjem letu je lep dokaz, da se je naš predstavnik tudi čez zimo nekoliko pripravil, saj je namreč enajstorica v drugem polčasu popolnoma prevladovala na igrišču in rezultat te premoči so bili tudi trije goli v korist Drave.

Čeprav je domače moštvo v prvem srečanju igralo nekoliko okrnjeno, prav tako tudi z novimi mladimi silami, smo lahko videli, da so še kar dobro, brez velikih težav premagali nasprotnika. Nekoliko še primanjkuje odločilnih strelcev, ki bi znali izkoristiti več priložnosti.

Že kar v začeku smo ugotovili, da primanjkujeta dva obrambna igralca Musič in Marković. Ta igralca sta se odločila, da prestopita k sosednjemu klubu, Aluminiju. Čeprav nastopa domače moštvo nekoliko okrnjeno, so zamenjani igralci pokazali zrelo igro. Sposobni so z večjo vigranostjo častno zastopati Dravo.

Igra je bila v začetku nekoliko mlačna. Obe moštvi sta se zagrevali. Domače moštvo je izvedlo nekaj lepih akcij. Šele proti koncu polčasa je domače moštvo prevzelo iniciativo in stalno ogrožalo vrata nasprotnika. Prvi je bil uspešen po lepem prodoru Erhatič in nekaj minut kasneje je isti igralec povečal rezultat. V drugem delu je domače moštvo nadaljevalo z napadi. Napadalci so se dobro izkazali. Večkrat ni bilo strelca, ki bi izkoristil vsako priložnost.

Za domače moštvo so uspešno igrali: Erhatič 3, Kovač in Širec po enega. Sodil je pred 200 gledalci Grabner iz Ptuja.

— — —

Oglasi in objave

Prodam

ENOSTANOVANJSKO HIŠO v Ptuju, Na tratah 16, prodam. Vprašati v pisarni Tobias Ivana, odvetnika v Ptuju.

SENO in **OTAVO** prodam. Vprašajte: Marija Foršnarič, Krčevina 116.

GLAVO ŠIVALNEGA STROJA prodamo. Prednost pri nakupu imajo državna podjetja. Krojaška delavnica Kidričevo.

Zamenjam

OTROŠKI VRTEC PTUJ zamenja travo za gnoj.

DAM V NAJEM ALI ZAMENJAM 19 arov njive ob Rogozniški cesti. Naslov v upravi lista.

Razno

UPRAVNI ODBOR REŠEVALNE POSTAJE PTUJ

razpisuje naslednja delovna mesta:

2 bolničarja-spremljevalca, pogoj ustrezna bolničarska šola,
1 kvalificiranega ali visokokvalificiranega avtomehanika z vozniškim dovoljenjem »D« ali »C« kategorije.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po uredbi. Prošnjo z opisom dosedanje zaposlitve poslati na gornji naslov.

OBVESTILA

MOPEDISTI

Novi tečaj za mopediste začnemo 3. marca t. l., ob 17. uri v prostorih društva.

Izpiti za mopediste bodo 5. marca t. l. in nato vsak torek ob 15. uri v prostorih društva.

Avto-moto društvo Ptuj

OBVESTILO

Zaradi občnega zbora Zveze Svobod in prosvetnih društev občine Ptuj, bo ptujska knjižnica v soboto, dne 27. t. m. z a p r t a.

Uprava

OBVESTILO

Zaradi odsotnosti knjižničarke bo ptujska mladinska knjižnica do nadaljnjega poslovala v omejenem obsegu. Odprta bo v ponedeljek, torek, sredo in četrtek od 12. do 14. ure, v petek in soboto pa od 10. do 12. ure.

Uprava

OBVESTILO NAROČNIKOM

Pošte Juršinci, Kidričevo, Lesko vec, Lovrenc, Majšperk, Makole, Markovci in Miklavž pri Ormožu bodo te dni dostavljale našim naročnikom položnice in pobirale naročnino za »Ptujski tednik«. Prosimo vse naše naročnike s področij omenjenih pošt, da naročnino čimprej poravnajo, ker s tem mnogo pripomorejo k rednemu izhajanju našega lista.

UPRAVA PTUJSKEGA TEDNIKA